

Mgr. Lucie Komárková

„Bezpečnostní politika“ Olomouckého kraje

Anotace

Příspěvek se zabývá bezpečnostní politikou Olomouckého kraje. Snaží se zachytit základní charakteristiku kraje a jeho primárních problémů, zmiňuje volby do zastupitelstva a spolupráci s Polskou republikou ve snaze vyhledat především vazby v oblasti bezpečnosti. Z existence kraje autorka vyvozuje bezpečnostní výzvy a připomíná konkrétní nejviditelnější mimořádné události.

Klíčová slova

Olomoucký kraj, bezpečnostní politika, bezpečnostní politika Olomouckého kraje, volby do zastupitelstva Olomouckého kraje, spolupráce s Polskou republikou.

Annotation

This paper deals with the security policy of the Olomouc region. It tries to capture the main features of the region and its primary problems mentioned with regard the regional council elections, including the cooperation with Poland in an effort to find particular links in the security field. The author deduces the existence of regional security challenges and recalls a specific incident most visible ones.

Keywords

Olomouc region, security policy, security policy of the Olomouc region, elections to the council of the Olomouc region, cooperation with Poland.

Úvod

Bezpečnostní politika je pojmem relativně širokým a veřejnost si ji může spojovat s mnoha prvky společnosti. Skloňována bývá počítačová bezpečnostní politika, svoji vlastní bezpečnostní politiku mají podniky, někdy se dostaneme k zahraniční bezpečnostní politice. Ale co se vybaví občanům, když se jich někdo zeptá na bezpečnostní politiku jejich kraje? Její obsah je bezpochyby určen geografickými, sociálními, ekonomickými a mnoha dalšími charakteristikami územního celku. Musí se zaměřit na to, co v kraji existuje, co je považováno za problém a využít toho, co je v něm pozitivní. Součástí se stávají řešení jak pro každodenní situace, tak i pro výjimečnosti. To znamená, že se zabývá i takovými „maličkostmi“, jako jsou krádeže, dopravní nehody nebo havárie. Hluboce se věnuje povodním, ale nezapomíná ani na sociogenní mimořádné události, kam v případě Olomouckého kraje můžeme zařadit shromáždění pravicových extremistů nebo fotbalová utkání. Bezpečnostní politika pak musí být schopna akceptovat všechny rozdíly situací, být zároveň konkrétní a obecná. V oblasti bezpečnosti Olomoucký kraj má nejnaléhavější potřebu opaření proti majetkové trestné činnosti a na druhé straně, co jde mimo jednání člověka, proti povodním. Ty jsou na území kraje časté a ne výjimečně i velmi ničivé. Co se týká sociogenních mimořádných událostí, příprava na ně není tak viditelná jako na jiné otázky v kraji. Je to i pochopitelné, protože četnost pořádaných shromáždění a konfliktních utkání není tak vysoká, nezasahuje tak rozsáhlá území jako povodně a týká se nějak ohraničené skupiny lidí.

1 Olomoucký kraj

1.1 Základní údaje o Olomouckém kraji

Olomoucký kraj leží ve východní části České republiky, přesněji v oblasti střední Moravy a částečně i Moravy severní. Na východě sousedí s Moravskoslezským krajem, na jihu se Zlínským a Jihomoravským krajem a na západě s krajem Pardubickým. Na severu je Olomoucký kraj hraničním krajem České republiky s Polskem. Společná délka hranic dosahuje 104 km. Rozloha kraje činí 526 702 ha, což zabírá 6,7 procenta celkové plochy České republiky.¹

Zajímavostí kraje je jeho geografická různorodost. Součástí územního celku je pohoří Jeseníků, Beskyd a Dražanské vrchoviny, ale významnou část zabírají i nížiny Hornomoravský úval a Moravská brána. Odlišné geografické dispozice rozdělují kraj na dvě oblasti. Na sever, oblast pohoří, vrchovin a jih, kde leží úrodné nížiny. Důsledky tohoto rozdělení se pak odrážejí ve všech oblastech života v kraji.

Nejvýznamnější řekou protékající krajem je řeka Morava, která v podstatě odvodňuje celý kraj. V Oderských vrších pramení řeka Odra, která jako jedna z mála pramenících řek v kraji není přítokem Moravy. Mezi ostatní větší řeky patří řeka Haná, Bečva, Valová,

¹ Český statistický úřad Olomoucký kraj. 711011-10, Statistická ročenka Olomouckého kraje 2010 - 1. ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA, OKRESY. *Český statistický úřad* [online]. 2009. [cit. 12. února 2011]. Dostupné z: <<http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/krajkapitola/711011-10-2010-01>>.

Desná, Oskava aj. *„Podnebí je stejně jako v celé České republice mírné, v nížinných oblastech mírně teplé, v horských mírně chladné. Kraj často postihují povodně, nejničivější byly v roce 1997. Úroveň znečištění životního prostředí se různí. Zatímco okresy Šumperk a Jeseník mají vyhovující kvalitu životního prostředí, okresy Olomouc a Prostějov vykazují určité jeho narušení a okres Přerov lze charakterizovat dokonce jako silně znečištěný.“*²

V roce 1997 byl schválen Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávních celků a o změně ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava ČR, ve znění ústavního zákona č. 176/2001 Sb., kterým se změnilo správní uspořádání České republiky. Na jeho základě vzniká v roce 2001 Olomoucký kraj. Krajským městem je ustanoveno město Olomouc, které je zároveň sídlem hejtmána a také největším městem Olomouckého kraje. Správní obvod kraje tvoří okresy Šumperk, Jeseník, Prostějov, Olomouc, Přerov. Po zrušení pravomocí okresních úřadů 1. ledna 2003 přecházejí v obvodě Olomouckého kraje práva a povinnosti na obce s pověřeným obecním úřadem a na obce s rozšířenou působností. Okresy ale zůstávají stále jednotkou statistickou a některé úřady mají okresní působnost např. okresní soudy. Kraj má celkově 398 obcí. Během jeho existence se tento počet rozšířil dvakrát. V roce 2005, na základě zákona č. 387/2004 Sb., o změnách hranic krajů, přecházejí z území Moravskoslezského kraje obce Huzová, Norberčany a Moravský Beroun a podruhé v roce 2006 vzniká nová obec Držovice, která se odděluje od města Prostějov. Od roku 2000, kdy v České republice platí Klasifikace územních statistických jednotek CZ-NUTS³, vytváří Olomoucký kraj NUTS2 Střední Morava spolu s krajem Zlínským.

Fyzicko-geografická rozmanitost Olomouckého kraje je jeho největší předností v oblasti turistiky. Díky své rozmanitosti může návštěvníkům nabídnout všechny možnosti rekreace, které se dají v zimě či létě provozovat.

Chráněná krajinná oblast Jeseníky má rozvinutá lyžařská střediska i krásnou přírodu, Českomoravská vrchovina, Rychlebské vrchy a Oderské vrchy jsou dalšími místy nabízející příjemnou horskou turistiku. Samozřejmě pro pěší turistiku je velice oblíbená i oblast Hané. Ve střední části kraje se rozkládá jiná chráněná krajinná oblast Litovelského Pomoraví a území například Mladečských jeskyň nebo Javoříčských jeskyň. Kraj může také nalákat turisty na nejhlubší propast České republiky Hranickou propast, přírodní rezervaci Rejvíz, přehradu Plumlov, nebo technicky zajímavou stavbu přečerpávací elektrárny Dlouhé stráně.

V kraji je dlouhodobá tradice lázeňství, kterou stále reprezentují lázeňská města jako Teplice nad Bečvou, známé svým kardiovaskulárním zaměřením, Bludov a Slatinice, které mají status lázeňských měst, nebo klimatické lázně s nejdelší tradicí hydroterapie na

² BŘÍZOVÁ, M. Olomoucký kraj. *Geografické rozhledy*, 2000, roč. 3/2000 – 2001 str. 77.

³ Nomenklatura územních statistických jednotek jsou územní celky vytvořené pro statistické účely Eurostatu pro porovnání a analýzu ekonomických ukazatelů, statistické monitorování, přípravu, realizaci a hodnocení regionální politiky členských zemí EU.

Wikipedie – Otevřená encyklopedie [online]. 28. února 2011 [cit. 1. března 2011].

Dostupné z: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/NUTS>>.

světě Lázně Jeseník.⁴ Na území Olomouckého kraje jsou dvě městské památkové rezervace Olomouc a Lipník nad Bečvou. Řada míst Olomouckého kraje začala vnímat svůj turistický potenciál a snaží se turisty přilákat na folklor nebo pravidelná sportovní setkání.

I přes krajinnou a folklórní atraktivitu není Olomoucký kraj počítán mezi významné cestovatelské cíle. Na jeho území se nachází nízký počet ubytovacích zařízení a zázemí pro turisty je nedostatečně rozvinuté.

1.2 Socioekonomická geografie Olomouckého kraje

Olomoucký kraj lze chápat jako region určitých socioekonomických protikladů. Můžeme jej považovat za kraj vysoce rozvinutý. Má dobrou dopravní dostupnost s Prahou a Ostravou pomocí železnice, s Brnem pomocí dálnice. Úrodné zemědělské oblasti, turisticky zajímavá pohoří, zdraví příznivé životní prostředí. Kraj má rozvinutou vzdělávací strukturu, která zahrnuje významnou instituci Univerzity Palackého nebo nedávno vzniklou, ve svém oboru unikátní, Vysokou školu logistiky v Přerově.

Jenže na druhou stranu v kraji převažuje počet velice nekvalitních silnic a pohodlně dostupná jsou pouze velká města zejména na jihu. V oblasti zemědělství chybí finanční prostředky a technické vybavení. Průmyslové objekty pomalu zaostávají za celosvětovými trendy, nezaměřují se na výzkum, rozvoj a adaptaci na nové požadavky. V kraji je nízká koncentrace malých živnostníků nebo podnikatelů v oblasti služeb, chybí také tradiční velké podniky, které by vytvářely zaměstnaneckou základnu. Ačkoli je vzdělanost na dobré úrovni, její struktura neodráží dostatečně potřeby společnosti a málo reaguje na nové požadavky, čímž se snižuje konkurenceschopnost kraje. Nejvýrazněji vnímanou skutečností je ale rozdílnost severu a jihu kraje. Zatímco hanácké obce a města se považují za stabilní a rozvinutá, obecně severní část je charakteristická nízkou koncentrací obyvatel a vysokou nezaměstnaností.

Podíl Olomouckého kraje na celkovém hrubém domácím produktu 2009 České republiky je 4,6 %. Za rok 2009 vyprodukoval kraj 167 195 milionů korun, což činí pouze 75,4 % z průměru České republiky.⁵ Na tomto čísle se podílí především zpracovatelský průmysl a stavebnictví, doprava a spoje.

Celkový počet obyvatel podle evidence z roku 2009 činí 642 041. Nižší hustota zalidnění je v horských oblastech. Od počátku 90. let je viditelná tendence k ubývání lidí předproduktivního věku s tím, že roste počet lidí starších 60 let. „V roce 1994 počet zemělých poprvé převýšil počet narozených a záporné saldo přetrvává i v následujících

⁴ TOUŠEK, V., SMOLOVÁ, I., FŇUKAL, M. a kol. *Czech Republic Portraits of Regions*. Praha: Ministry for Regional Development of the Czech Republic, 2005. 136 s. ISBN 80-239-6346-5.

⁵ Český statistický úřad. 711011-10, Statistická ročenka Olomouckého kraje 2010 - 1. ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA, OKRESY. *Český statistický úřad* [online]. 2009 [cit. 12. února 2011]. Dostupné z: <<http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/krajkapitola/711011-10-2010-01>>.

letech.“⁶ „Průměrný věk muži 39,2. Průměrný věk ženy 42,2. Podle projekce obyvatelstva, zpracované Českým statistickým úřadem s vyloučením stěhování, by mělo v roce 2050 žít na území Olomouckého kraje pouze 503 117 obyvatel.“⁷

1.3 Problematické socioekonomické charakteristiky

Jako každý kraj, tak i kraj Olomoucký se musí potýkat s některými problémy, které společně podmiňují jeho celkový ráz. Od geografického rozdělení na sever a jih se odvíjí další prvky a vzájemně se pak vytváří soubor vztahů, jež se nedají řešit odděleně. Některé níže uvedené znaky mohou být vhodnou podmínkou, nebo dokonce dílčím důvodem pro vznik konfliktů mezi občany, které mohou za různých situací vyústit až v narušování veřejného pořádku velkého rozsahu. Ve smyslu dále uvedených problémů kraje by se jednalo především o takzvanou „sociogenní mimořádnou událost interní“⁸, která „představuje nenadálou (i když při včasném rozpoznání a identifikaci jejích indikátorů predikovatelnou), částečně nebo zcela neovládanou (avšak odpovědné orgány se ji snaží dostat pod svou kontrolu), časově a prostorově ohraničenou sociální událost, která vznikla v důsledku narušení sociálních vztahů mezi sociálními skupinami navzájem nebo mezi sociálními skupinami a státní nebo veřejnou sférou.“⁹ Jedná se o skupinu mimořádných událostí, které je nutné vyčlenit, díky jejich specifickým vlastnostem, jako kategorii. Spadají do ní vnitrostátní společenské, sociální a ekonomické jevy, jako například rozvoj rasové, národnostní a náboženské nesnášenlivosti, konflikty militantních nebo extrémních politických skupin mezi sebou, ohrožení demokratických základů státu extrémistickými politickými skupinami.¹⁰ K sociogenní mimořádné události interní se vztahuje pojem veřejného pořádku. Tedy přesněji, důsledkem působení sociogenní mimořádné události interní je také narušování veřejného pořádku. Veřejný pořádek je uváděn jako „souhrn společenských vztahů, které vznikají, rozvíjejí se a zanikají na místech veřejných a veřejnosti přístupných. Jsou upraveny právními i neprávními normativními systémy a jejich zachování je významné pro zajištění klidného a bezporuchového chodu společnosti.“¹¹ Co si konkrétně představit pod spojením porušení veřejného pořádku nám může naznačit § 47 odst. 1) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích:

⁶ FRITSCHEROVÁ, J. *Bezpečnostní analýza Olomouckého kraje s návrhem programu prevence kriminality Olomouckého kraje* [online]. 2004 [cit. 12. února 2011]. str. 5.

Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/OlomouckyKraj/Soci%C3%A1ln%C3%AD+v%C4%9Bci/Prevence+kriminality/Dokumenty+a+publikace/Dokumenty_CZ.htm?lang=CZ>.

⁷ Olomoucký kraj. *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje* [online]. Březen 2006. [cit. 12. února 2011]. str. 75

Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/58C7B9D8-9E94-47C7-8573-4B46FD2EE571/0/Dlouhodobý_záměr_vzdělávání_a_rozvoje_vzdělávací_soustavy_Olomouckého_kraje_20061.pdf>.

⁸ Základní dělení mimořádných událostí. *Město Vlašim* [online] [cit. 5. března 2011]. Dostupné z: <http://www.mesto-vlasim.eu/Krize/Zakladni_deleni_mim_udalosti.pdf>.

⁹ BURDOVÁ, L., KRULÍK, O. *Kvalitativní analýza sociogenních mimořádných událostí na teritoriu České republiky*. Praha [online]. [cit. 5. března 2011]. Dostupné z: <http://dspace.upce.cz/bitstream/10195/37991/1/Burdov%C3%A1L_Kvantitativn%C3%ADAnal%C3%BDza_2010.pdf>.

¹⁰ Základní dělení mimořádných událostí. *Město Vlašim* [online]. [5. března 2011]. Dostupné z: <http://www.mesto-vlasim.eu/Krize/Zakladni_deleni_mim_udalosti.pdf>.

¹¹ Pojmy. Veřejný pořádek. *Ministerstvo vnitra České republiky*. [online]. [10. března 2011]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/verejny-poradek.aspx>>.

„(1) Přestupku se dopustí ten, kdo:

- a. neuposlechne výzvy veřejného činitele při výkonu jeho pravomoci,
- b. poruší noční klid,
- c. vzbudí veřejné pohoršení,
- d. znečistí veřejné prostranství, veřejně přístupný objekt nebo veřejně prospěšné zařízení anebo zanedbá povinnost úklidu veřejného prostranství,
- e. úmyslně zničí, poškodí, znečistí nebo neoprávněně odstraní, zamění, pozmění, zakryje nebo přemístí turistickou značku nebo jiné orientační označení,
- f. poruší podmínky uložené na ochranu veřejného pořádku při konání veřejných tělovýchovných, sportovních nebo kulturních podniků anebo v místech určených k rekreaci nebo turistice,
- g. poškodí nebo neoprávněně zabere veřejné prostranství, veřejně přístupný objekt nebo veřejně prospěšné zařízení,
- h. neoprávněně založí skládku nebo odkládá odpadky nebo odpady mimo vyhrazená místa.“¹²

1.4 Rozdíl mezi severem a jihem

Nejméně socioekonomicky rozvinutou oblastí v rámci kraje je okres Jeseník. Leží podél hranic s Polskem a vyznačuje se velmi nízkou hustotou zalidnění. Oblast se orientuje především na turistický ruch, k čemuž má v létě i v zimě příhodné podmínky, ale k dalšímu rozvoji chybí infrastruktura a dopravní spojení. „Oblast je od zbytku Moravy odříznuta pásmem hor, je zde nízká hustota osídlení, velká míra nezaměstnanosti, lidé mají nízké příjmy a nachází se zde nápadně mnoho opuštěných nemovitostí včetně nemovitostí, kde bydlí sociálně vyloučení lidé.“¹³ Vedle několika turisticky zajímavých center tu stojí především opuštěné oblasti a chudé vesnice s nízkou životní úrovní. Špatná struktura vzdělávání, nezaměstnanost a zároveň málo nových pracovních příležitostí nepodněcuje k příchodu obyvatel. Nevyhovující infrastruktura, nízká neodpovídající vzdělanost a mobilita obyvatel pak nedává důvod k zakládání nových podniků. Mladí lidé se proto raději stěhují za prací i vzděláním jinde. „Vzdálenost míst, kde lze obstarat práci, vzdálenost pracovních úřadů, sociálních odborů, lékařů apod. klade zvýšený nárok na mobilitu místních obyvatel. Lidé žijící ve vyloučených lokalitách, kteří se vyznačují právě nízkou úrovní mobility, jsou takto znevýhodnění dvojnásob.“¹⁴ Zajistit si dobrou životní úroveň je v této oblasti těžké pro všechny obyvatele a vlastní obyvatelé ji vnímají jako neperspektivní. S obdobnými, možná méně závažnými problémy se potýkají i jiná severní území Šumperska.

¹² Česká republika. Ustanovení § 47 odst. 1) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Sbírka zákonů, 1990, částka 36.

¹³ Agentura pro sociální začleňování. *O lokalitě - Agentura pro sociální začleňování. Agentura pro sociální začleňování v romských komunitách* [online]. [cit. 12. února 2011].

Dostupné z: <<http://www.socialni-zaclenovani.cz/jesenicko>>.

¹⁴ Agentura pro sociální začleňování. *O lokalitě - Agentura pro sociální začleňování. Agentura pro sociální začleňování v romských komunitách* [online]. [cit. 12. února 2011].

Dostupné z: <<http://www.socialni-zaclenovani.cz/jesenicko>>.

1.5 Nezaměstnanost

Olomoucký kraj se od počátku svého vzniku potýká s vysokou mírou nezaměstnanosti, která citlivě reaguje na různé vlivy a je především strukturální dlouhodobé povahy. „V mezikrajském srovnání obsazoval Olomoucký kraj obvykle pozici s třetí nejvyšší nezaměstnaností v zemi (12. místo). Dlouhodobě horší situace příslušela pouze kraji Moravskoslezskému (13. místo) a Ústeckému (14. místo).“¹⁵ Postupným vývojem od roku 2000 se mezera mezi krajem a zbytkem republiky začala pomalu stírat, ale hospodářská krize v roce 2009 znovu rozdíl zvětšila. K vyššímu procentu nezaměstnanosti v kraji přispívá i skladba podnikání. Podniky jsou především ze zpracovatelského průmyslu, stavebnictví, zemědělství, dopravy, málo naopak v oblasti služeb. Trvale nejhorší míru nezaměstnanosti má okres Jeseník, který je významně závislý na ročních obdobích, odráží se v něm špatná dopravní dostupnost, jeho omezená velikost a především také nízká úroveň vzdělanosti.

„Při hodnocení podle míry registrované nezaměstnanosti mezi všemi 77 okresy České republiky byly okresy Olomouckého kraje seřazeny následovně:

- okres Prostějov (49. místo, 11,19 %),
- okres Olomouc (53. místo, 11,44 %),
- okres Přerov (63. místo, 13,35 %),
- okres Šumperk (65. místo, 13,52 %),
- okres Jeseník (77. místo, 20,38 %).“¹⁶

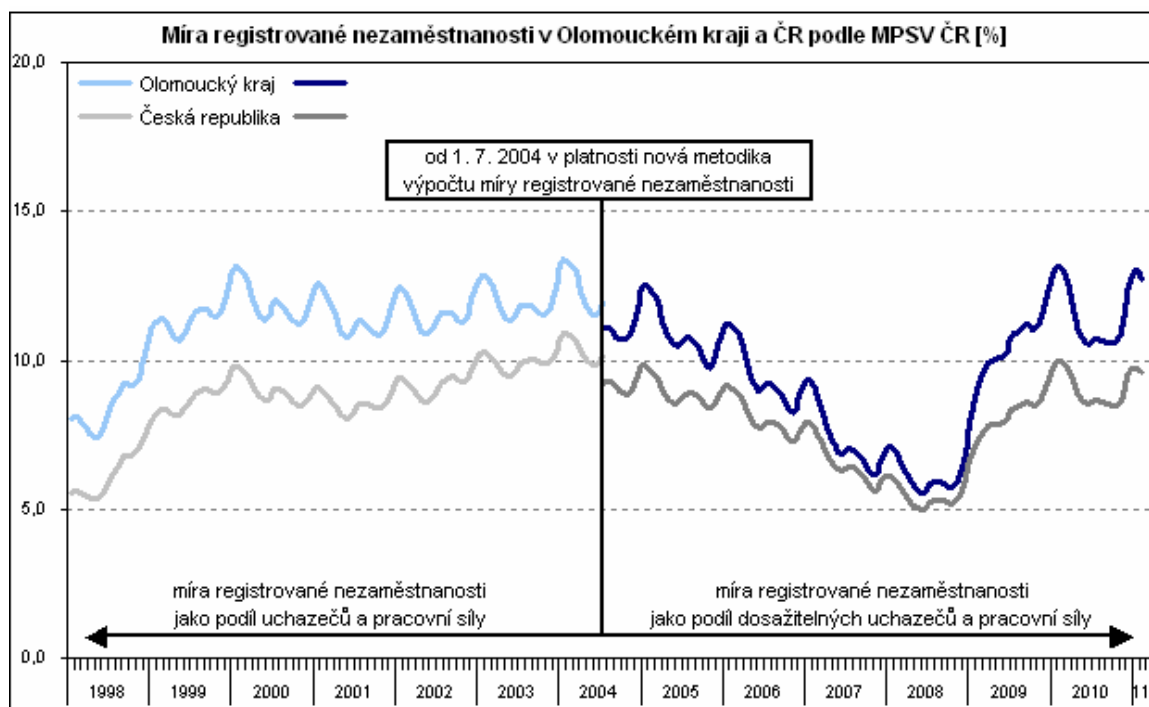
Obdobně jako v předcházejících měsících zůstal Jeseník okresem s nejvyšší nezaměstnaností v ČR, navíc jeho míra nezaměstnanosti překonává stále dvacetiprocentní hranici. Celková nezaměstnanost v kraji dosahuje 12,74 % oproti celorepublikovému průměru 9,7 % (k 28. únoru 2011).¹⁷ V roce 2010 vzrostla průměrná měsíční mzda v kraji nejvíce vzhledem k celé České republice, stále však dosahuje nejnižších hodnot. Za rok 2010 se ale také zvýšily spotřebitelské ceny a to o 1,5 %, což snížilo růst průměrné mzdy v kraji na reálných 1,7 %. Průměrná mzda v České republice činí 23 951 Kč, v Olomouckém kraji pouze 20 793 Kč.¹⁸

¹⁵ Český statistický úřad. Vývoj lidských zdrojů v Olomouckém kraji - vybrané kapitoly v letech 2000 až 2009 - vybrané kapitoly [online]. 31. prosince 2010 [cit. 10. únor 2011]. Dostupné z: <[http://www.olomouc.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/EE00340B3F/\\$File/711363t3.pdf](http://www.olomouc.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/EE00340B3F/$File/711363t3.pdf)>.

¹⁶ Český statistický úřad Olomoucký kraj. Oddělení regionálních analýz a informačních služeb. Nezaměstnanost v Olomouckém kraji k 28. 2. 2011 [online] 1. března 2011 [cit. 3. března 2011]. Dostupné z: <[http://www.olomouc.czso.cz/xm/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/63291cb8928a3c58c125784e004c2751/\\$FILE/NEZ2011_02.pdf](http://www.olomouc.czso.cz/xm/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/63291cb8928a3c58c125784e004c2751/$FILE/NEZ2011_02.pdf)>.

¹⁷ Český statistický úřad Olomoucký kraj. Oddělení regionálních analýz a informačních služeb. Nezaměstnanost v Olomouckém kraji k 28. 2. 2011 [online] 1. března 2011 [cit. 3. března 2011]. Dostupné z: <[http://www.olomouc.czso.cz/xm/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/63291cb8928a3c58c125784e004c2751/\\$FILE/NEZ2011_02.pdf](http://www.olomouc.czso.cz/xm/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/63291cb8928a3c58c125784e004c2751/$FILE/NEZ2011_02.pdf)>.

¹⁸ Český statistický úřad Olomoucký kraj. Průměrná hrubá měsíční mzda v Olomouckém kraji v 1. – 4. čtvrtletí 2010 (předběžné údaje). Český statistický úřad [online] 9. března 2011 [cit. 10. března 2011]. Dostupné z: <http://www.olomouc.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/prumerna_hrub_a_mesicni_mzda_v_olomouckem_kraji_v_1_4_ctvrtleti_2010_%28predbezne_udaje%29>.

Graf 1: Míra registrované nezaměstnanosti v Olomouckém kraji a České republiky podle Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky v %¹⁹

O platové konkurenceschopnosti kraje lépe vypovídá tzv. medián mezd, který kraj naopak zobrazuje jako konkurenceschopný. „V porovnání se všemi pěti krajskými sousedy vykázal medián mezd v Olomouckém kraji v posledních dvou letech sledovaného časového intervalu 2. nejvyšší hodnoty, v rámci celorepublikového srovnání se řadil k průměru.“²⁰

V případě, že obyvatelé nevěří, že jim stát dokáže poskytnout vhodné podmínky pro život, nepovažují za nutné dodržovat právo, nebo jiné hodnoty demokracie (například vůči etnickým menšinám). Dlouhodobá nezaměstnanost jedince a na ni navazující neorganizované trávení volného času a snížení životní úrovně jsou faktory, které mohou podporovat k nežádoucím způsobům jednání, k zájmu o názorově konfliktní skupiny, zvyšovat úroveň kriminality. Kraj tedy svojí činností usiluje o co neoptimálnější hladinu zaměstnanosti svých občanů a u těch nezaměstnaných o zajištění určité pravidelné pracovní aktivity a finanční výpomoci.

¹⁹ Český statistický úřad Olomoucký kraj. Nezaměstnanost v Olomouckém kraji k 28. 2. 2011. Český statistický úřad [online]. 2011 [cit. 10. února 2011]. Dostupné z:

<http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/nezamestnanost_v_olomouckem_kraji_k_28_2_2011>.

²⁰ Český statistický úřad. Vývoj lidských zdrojů v Olomouckém kraji - vybrané kapitoly v letech 2000 až 2009 - vybrané kapitoly. Český statistický úřad [online]. 31. prosince 2010 [cit. 10. února 2011]. Dostupné z:

<[http://www.olomouc.czso.cz/csu/2010ediciplan.nsf/t/EE00340B3F/\\$File/711363t3.pdf](http://www.olomouc.czso.cz/csu/2010ediciplan.nsf/t/EE00340B3F/$File/711363t3.pdf)>.

1.6 Nevyhovující struktura vzdělanosti

Rozdíly mezi oblastmi v Olomouckém kraji se projevují také ve vzdělanosti. Zatímco se velká města na jihu a středě mohou počítat k průměru, v horských oblastech se koncentrují lidé s vyučením, maturitní vzdělání je méně časté, vysokoškolské výjimečné. Nejzávažnější situace je pak v okrese Jeseník, za ním se řadí Šumperk. Obecně se mírně pod průměrem nachází podíl vysokoškolsky vzdělaných občanů. Situaci zhoršuje i podoba výběru oborů vzdělávání, která nepokrývají poptávku zaměstnavatelů, tudíž se zvyšuje nezaměstnanost. Vzdělávání se málo soustředí na výzkum a vývoj, kraj se tak stává méně konkurence schopný. „V Olomouckém kraji je význam zásoby lidských zdrojů pro vědu a technologie v porovnání s ostatními kraji podprůměrný. Zatímco v ČR jako celku se podíl terciárně vzdělaných na celkové zásobě pohyboval nad 50 %, v Olomouckém kraji to bylo okolo 30 %. Olomoucký kraj se vyjímal pouze abnormálním růstem IT odborníků, v ČR se tento růst v roce 2009 oproti roku 2000 pohyboval okolo 57 %, v ... kraji byl 3,5 krát vyšší.“²¹

Velký potenciál je skryt v hlavním městě kraje Olomouci, ale ten prozatím není využit. V minulosti se vzdělávání soustředilo především na odvětví průmyslu, dopravy a oděvnictví. Zaměstnavatelská schopnost těchto podniků však po roce 90. začala postupně klesat a zájem o studium těchto oborů výrazně poklesl. V současné době ale z důvodu generační výměny část takto vzdělaných osob chybí.²²

Podoba vzdělávání sebou nese různé nepříznivé dopady. Nevyhovující podobou vzdělání, nebo jeho úrovní se stěžuje zaměstnatelnost občanů. Následně se sníží životní úroveň, dochází k sociální degradaci a někteří občané začnou tíhnout k hledání různých alternativních zájmů a koníčků. Firmy a jiní zaměstnavatelé nemají dostatečně velký trh s pracovní silou a proto se stěhují do jiných, vhodnějších oblastí a díky omezeným nabídkám práce vzdělání kvalifikovaní občané z kraje odcházejí.

1.7 Etnické menšiny - problematika sociálního vyloučení²³

V Olomouckém kraji se vyskytuje významná koncentrace romského obyvatelstva především ve městě **Přerov**. Pro něj jsou typická ghetta, v nichž Romové žijí, ale několik málo je jich též rozptýleno po městě. Počet je odhadován na 3000 a jejich kultura se tak již podílí na vytváření celkového rázu města. Bohužel soužití s nimi je považováno za problematické a často bývá diskutováno i v médiích. Ghetta, která obývají, jsou známá hlukem, nepořádkem a konflikty s procházejícími občany. Komunita Romů je zde viditelně odlišná od majoritní většiny. Nezaměstnanost dosahuje 80-90 %, za výhodnější

²¹ Český statistický úřad. Vývoj lidských zdrojů v Olomouckém kraji - vybrané kapitoly v letech 2000 až 2009 - vybrané kapitoly. Český statistický úřad [online]. 31. prosince 2010 [cit. 10. února 2011]. Dostupné z: <[http://www.olomouc.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/EE00340B3F/\\$File/711363t3.pdf](http://www.olomouc.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/EE00340B3F/$File/711363t3.pdf)>.

²² Tamtéž.

²³ Sociální vyloučení můžeme definovat (při vědomí různých způsobů užívání tohoto pojmu) jako proces, kterým jsou jednotlivci i celé skupiny osob zbavovány přístupu ke zdrojům nezbytným pro zapojení se do sociálních, ekonomických a politických aktivit společnosti jako celku.

Polis: slovníček pojmů [online]. [cit. 12. února 2010]. Dostupné z:

<<http://www.epolis.cz/page.php?location=&menu=first&id=28&idNotion=9>>.

považují využívání sociálních dávek a v případě potřeby drobné přivýdělký v podobě sběru kovů, krátkodobého zaměstnání (i tzv. „na černo“), nebo drobné kriminality. Životní úroveň je velmi nízká, nepodporuje se ani vztah ke vzdělání.²⁴

Podle odhadů asi 2000 Romů žije v dalším větším městě, v **Hranicích**. Soužití s obyvateli ale není v Hranicích tak problematické jako v Přerově. Je to především tím, že se v Hranicích nachází několik firem (například EKOLTES a. s., STERENA s. r. o.), které záměrně zaměstnávají romské obyvatelstvo a zajišťují tím tak kromě pravidelného příjmu také pracovní režim a s úspěchem zde působí i různé zájmové kroužky pro romské děti.²⁵

Další oblastí, kde se skloňuje život Romů, je **Jesenicko**. Jejich počet v místě není tak vysoký, ale zdá se být na první pohled problematický. Sociální vyloučení Romů se vyskytuje zejména v oblastech podél hranic s Polskem. Opět mají problém s nízkou životní úrovní, vysokou nezaměstnaností a nízkou vzdělaností. Romové na severu ale žijí jiným způsobem než Romové v Přerově. Zatímco v Přerově se vyskytují typické romské komunity, kdy velký počet lidí bydlí v uzavřených oblastech pospolu, na severu jsou jednotlivé více či méně početné rodiny rozptýleny po obci a jejich soužití nemá povahu ghett. Na druhý pohled ale můžeme zjistit, že se sociálním vyloučením v této oblasti nemají problém pouze Romové. Díky celkové nerozvinutosti části okresu mají potíže s životní úrovní i občané z majoritní většiny. Jedná se tedy o obecný problém dané lokality. „*Příklady sociálního vyloučení, se kterými se v lokalitách nejčastěji setkáváme, jsou dlouhodobá nezaměstnanost, špatná kvalita bydlení, zadluženost a alkoholismus.*“²⁶ „*Mezi okrajové zdroje příjmů sociálně vyloučených na Jesenicku patří podle některých informátorů také drobná kriminalita, prostituce, ale i ... fingované sňatky s Vietnamci.*“²⁷

Výše uvedená města jsou pouze ilustrativní ukázkou různosti života Romů v Olomouckém kraji. Jejich otázka je samozřejmě řešena i v jiných městech a vesnicích, jako například Olomouci, Prostějově, Kojetíně, Vrbátkách, Lipníku nad Bečvou. Navíc se problematika v posledních letech rozšířila do menších vesnic, kam byly romské rodiny přemísťovány z měst za účelem zvýšení jejich životní úrovně a lepší integrace mezi majoritní obyvatelstvo. Počet velkých romských ghett se snížil, ale podobné řešení vedlo pouze k rozprostrnění jejich množství po malých skupinách na další území kraje. Obce soužití s Romy řeší ve spolupráci s neziskovými organizacemi a terénními pracovníky zejména podporou vzdělávání a zaměstnanosti. Bohužel některé obce díky vyšší koncentraci, nebo značným konfliktům s Romy lákají k pořádání různých demonstrací s rasistickým podtextem a zvyšuje se tak u nich možnost vzniku sociogenní mimořádné události.

²⁴ TOPINKA, D., JANOUŠKOVÁ, K. a kol. *Výzkum rizikových faktorů související s existencí sociálně vyloučených romských lokalit v městě Přerově: Shrnutí výzkumné zprávy* [online]. 2009. [cit. 12. února 2010]. Dostupné z: <<http://www.socialni-zaclenovani.cz/vyzkum-rizikovych-faktoru-souvisejicich-se-socialne-vyloucenymi-lokalitami-v-prerove>>.

²⁵ KAŠPAROVÁ, I., RIPKA, Š., SIDIROPULU JANKŮ, K. *Dlouhodobý monitoring situace romských komunit v České republice, Moravské lokality*. Fakulta sociálních studií. Katedra sociologie. Obor sociální antropologie. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2008. Rada vlády ČR pro záležitosti romské komunity. ISBN 978-80-87041-56-7.

²⁶ Tamtéž. str. 202.

²⁷ Tamtéž. str. 208.

2. Bezpečnostní politika

2.1 Bezpečnostní politika České republiky

Základy bezpečnostní politiky dává nejvyšší právní předpis: ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, a jiný ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. Další obsah se odvíjí od nejdůležitějších neprávních dokumentů, kterými jsou Bezpečnostní strategie České republiky, Vojenská strategie České republiky a Obranná strategie České republiky. Jednotlivé ostatní právní i neprávní soubory zásad rozpracovávají konkrétní oblasti, jichž se bezpečnostní politika týká a považuje za žádoucí jejich úpravu. Např. zákon č. 240/2000 Sb., krizový zákon, zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy aj. Samozřejmě nesmíme zapomenout, že součástí bezpečnostní politiky jako celku jsou také závazky vyplývající České republice z mezinárodních smluv a členství v mezinárodních organizacích. V našem případě se tedy jedná především o členství v Severoatlantické alianci²⁸ a Evropské unii.

Co je tedy bezpečnostní politika, jak ji chápe Bezpečnostní strategie České republiky: *„Bezpečnostní politika je souhrn opatření a kroků za účelem prevence a eliminace hrozeb a z nich vyplývajících rizik s cílem zajistit vnitřní a vnější bezpečnost, obranu a ochranu občanů a státu. Bezpečnostní politika se provádí pomocí zahraniční, obranné a hospodářské politiky a politiky v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejné informovanosti, které jsou rovnocenné, soudržné a navzájem provázané.“*²⁹

2.2 Bezpečnostní politika Olomouckého kraje

Zákon, který by ukládal povinnost rozpracovat Bezpečnostní strategii České republiky konkrétněji na jednotlivá specifika krajů, neexistuje. Olomoucký kraj zatím nedospěl k rozhodnutí podobný strategický dokument vytvořit, ale soustředil se spíše na dílčí oblasti. Díky tomu můžeme v kraji nalézt různé programy, koncepce a regionální strategie. V největším množství se vyskytují programy na podporu cestovního ruchu a této oblasti se dotýkající, vzhledem k bezpečnosti vznikly dva důležité dokumenty. Jedná se o Strategii prevence kriminality Olomouckého kraje na období 2006 – 2010 a Strategii integrace romských komunit Olomouckého kraje na období 2006 – 2010. Jako poradní orgán Rady Olomouckého kraje je zřízena Komise pro prevenci kriminality a drogových závislostí.

2.2.1 Priority kraje

Obecné priority kraje se během jeho existence výrazně neliší, o čemž svědčí jednotlivá programová prohlášení Rad Olomouckého kraje. Ačkoli vypadaly koalice v krajském

²⁸ North Atlantic Treaty Organization; doslova Organizace Severoatlantické smlouvy je euroatlantická mezinárodní vojenská organizace. Organizace byla založena 4. dubna 1949 podpisem tzv. Washingtonské smlouvy, která zakotvila vznik bezpečnostní organizace západních demokracií jako odpověď na poválečnou situaci v Evropě. *Wikipedie – Otevřená encyklopedie* [online]. Datum poslední revize 28. 11. 2010 [cit. 10. února 2011]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Severoatlantick%C3%A1_aliance>.

²⁹ *Bezpečnostní strategie České republiky*. Vláda České republiky. Praha: 2003.

zastupitelstvu každé volební období trochu jinak, jeho členové se snažili zaměřovat především na zlepšení životních podmínek obyvatel a rozvoj kraje.

Prozatím poslední priority kraje jsou vyjádřeny v Programovém prohlášení Rady Olomouckého kraje pro volební období 2008- 2012³⁰, jehož nové znění bylo vytvořeno v roce 2009 po volbách do zastupitelstva Olomouckého kraje. Zahrnuje činnosti, které jsou představiteli kraje považovány za nejvýznamnější a ve svém obsahu se soustředí zejména na konkurenceschopnost kraje, jeho celkový rozvoj a jako důsledek pak zvýšení popularity kraje pro nové obyvatele a podnikatele. Priority jsou rozděleny do jedenácti kapitol, kterými jsou oblast Veřejné správy, Financí a majetku, Vzdělání, sportu a volného času, Dopravy a dopravní obslužnosti, Zdravotnictví, Sociální péče a rodiny, Cestovního ruchu, Regionálního rozvoje a podpory podnikání, Životního prostředí, zemědělství a podpory venkova, Kultury a památkové péče, a poslední okruh Bezpečnosti, ochrany zdraví a majetku. Bezpečnost se objevuje nejen v poslední kapitole, ale krátce se jí dotýká i oddíl dopravy, kapitola životního prostředí a sociální péče a rodiny. V dopravě je prioritou rady kraje zvýšení bezpečnosti chodců v obcích a bezpečnosti na některých železničních přejezdech. V kapitole o rodině se chce rada orientovat na vytvoření bezpečného zázemí o týrané děti. Oblast životního prostředí řeší především zabezpečení lepšího zvládnutí povodní. Kapitola poslední, Bezpečnost, ochrana zdraví a majetku občanů, obsahuje několik obecných činností, jimiž jsou například: zaměřit se na zkvalitnění integrovaného záchranného systému, prověřovat jeho činnost, podpořit spolupráci kraje s Policií ČR zejména ve vztahu ke kriminalitě, apelovat na stabilizaci činnosti Armády ČR v kraji anebo se znovu připomíná ochrana a zajištění výstavby povodňových opatření³¹. „*Radní chtějí podpořit vznik krajského ředitelství Policie České republiky a budou usilovat o zachování vojenských posádek regionu včetně sídla Velitelství společných sil v Olomouci.*“³²

K podpoře bezpečnosti v oblasti dopravy rozděluje kraj úspěšným žadatelům, kterými mohou být obce, správci silnic, nebo železničníci, dotace. V roce 2010 byla poskytnuta částka ve výši 5 milionů korun, v roce 2011 je plánováno udělit 7 milionů. Původně kraj poskytoval příspěvky pouze na zvýšení bezpečnosti železničních přejezdů. Peníze na vybudování bezpečnostních prvků na silnicích uvolnil poprvé v roce 2006.³³ Dotace byly určeny k realizaci nízkonákladových opatření, které ale měly dostatečně zvyšovat bezpečnost na silnicích a železničních přejezdech. Jednalo se například o zpomalovací

³⁰ Rada Olomouckého kraje. *Programové prohlášení rady Olomouckého kraje pro volební období 2008-2012* [online]. Olomouc : Olomoucký kraj, 12. února 2008 [cit. 12. února 2010]. Dostupné z: <<http://www.kr-olomoucky.cz/OlomouckyKraj/pages/SearchResultPage.aspx?lang=CZ&searchText=stipendia&&&&&searchPageIndex=5>>.

³¹ NÁHONČÍKOVÁ, S. Olomoucký kraj pomůže obcím zvýšit bezpečnost na silnicích. *Asociace krajů* [online]. 27. prosince 2010 [cit. 12. února 2011]. Dostupné z: <http://www.asociacekrajů.cz/vismo5/dokumenty2.asp?id_org=450022&id=152747&p1=1004>.

³² HERBEROVÁ, L., RYBIČKOVÁ, S. *Priority kraje: Tah na Šternberk i stipendia pro učně*. Olomouckýdeník.cz [online]. 19. února 2009 [cit. 12. února 2011]. Dostupné z: <http://olomoucky.denik.cz/zpravy_region/krajska-rada-zverejnila-programove-prohlaseni.html>.

³³ NÁHONČÍKOVÁ, S. Olomoucký kraj pomůže obcím zvýšit bezpečnost na silnicích. *Asociace krajů* [online]. 27. prosince 2010 [cit. 12. února 2011]. Dostupné z: <http://www.asociacekrajů.cz/vismo5/dokumenty2.asp?id_org=450022&id=152747&p1=1004>.

ostrůvky, malé okružní křižovatky, přejezdová světelná zařízení. Konkrétní jsou vyjmenována v Plnění programového prohlášení.

K zajištění bezpečného prostředí pro týrané děti byl vypracován projekt přístavby prostoru Kojeneckého ústavu. Kraj je dále zřizovatelem řady zařízení, které mají pomoci při poskytování bezpečného ubytování nebo ambulantní péče.³⁴

Primárním úkolem v oblasti bezpečnosti bylo podporovat a usilovat o vznik Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje, což se podařilo a nová organizační složka Policie ČR vzniká k 1. 1. 2010. Jeho ředitelem je jmenován plk. RNDr. Jaroslav Skříčil. S Policií ČR spolupracuje kraj na snižování kriminality. Dlouhodobým problémem jsou některá sportovní utkání za účasti konfliktních sportovních klubů, která sebou nesou poškozování majetku osob nebo města, násilí, nebo rasistické ataky a proto také financuje kraj ze svého rozpočtu další dovybavení pořádkových jednotek. Z finanční podpory ministerstva vnitra byly investovány finanční prostředky do Projektu Programu prevence kriminality, z prostředků Olomouckého kraje pak byly podpořeny jiné programy jako například program „Než naliješ“, produkce letáků jediné Linky důvěry provozované Střediskem sociální prevence nebo dotační program „Podpora protidrogové prevence pro rok 2009“.³⁵

Akceschopnost a kvalita integrovaného záchranného systému byla reálně prověřena při bleskových povodních v červnu 2009. Zásahující jednotky při této zkoušce obstály a představitelům kraje potvrdili, že jejich organizace je na dobré úrovni. Zkušenosti byly zapracovány do metodik a krizových plánů, v roce 2009 byla organizována odborná příprava v oblasti ochrany obyvatelstva pro jednotky požární ochrany na území všech bývalých okresů Olomouckého kraje. K posilování akceschopnosti integrovaného záchranného systému byla organizována další společná cvičení a byly investovány finanční prostředky z rozpočtu kraje na dovybavení některých stanic. Jako pomocný nástroj, v reakci na situaci způsobenou virem **H1N1**³⁶, byl vydán i pro integrovaný záchranný systém Plán krizové připravenosti Olomouckého kraje v případě pandemie chřipky. Zastavena byla výstavba Integrovaného centra tísňového volání Olomouckého kraje, které bylo vyhodnoceno jako příliš finančně náročné a místo něj začala realizace Krajského operačního a informačního střediska hasičského záchranného sboru olomouckého kraje. K většímu zapojení neziskových organizací a dobrovolných občanských sdružení při řešení mimořádných událostí byla zahájena spolupráce především s Českým červeným křížem, kdy Olomoucký kraj věnoval finance na podporu jeho humanitární jednotky. V oblasti ochrany před povodněmi začal kraj řešit výstavbu

³⁴ Přístavba prostoru pro děti vyžadující okamžitou péči. *Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava* [online]. 2010 [cit. 20. února 2011]. Dostupné z: <<http://www.rr-strednimorava.cz/szpd-olomouc-pristavba-prostoru-pro-deti-vyzadujici>>.

³⁵ *Důvodová zpráva o plnění programového prohlášení 2009* [online]. 2010 [cit. 10. března 2011]. Dostupné z: <www.kr-olomoucky.cz/.../plneni_programoveho_prohlaseni_rok_za_obdobi_2009k_30112009final.doc>.

³⁶ A/H1N1 je virus, který se řadí jako podtyp viru chřipky A. Chřipka A je přenosná na člověka a způsobuje většinu sezónních chřipek. Typ H1N1 způsobuje prasečí chřipku.

Chřipkový virus A subtypu H1N1. *Wikipedie – otevřená encyklopedie* [online] [cit. 13. února 2011]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Ch%C5%99ipkov%C3%BD_virus_A_subtypu_H1N1>.

poldrů v Mohelnici a Jeřmani, zjišťoval jejich opodstatnění prostřednictvím územních studií. Sleduje se naplňování II. etapy programu „Podpora prevence před povodněmi“³⁷

2.2.2 Krajské volby

Volby do krajského zastupitelstva v Olomouckém kraji probíhaly v letech 2000, 2004 a 2008. Obecně se dá říci, že se voliči ve volbách do krajského zastupitelstva zaměřují spíše na levicové strany. To lze odůvodnit situací v celém Olomouckém kraji, v němž se vyskytují problémy s vysokou nezaměstnaností nebo nízkou rozvinutostí některých oblastí.³⁸ Jednotlivé politické strany se pak i ve svých volebních slibech soustředili zejména na zlepšení situace v zaměstnanosti či zajištění rozvoje infrastruktury.

Krajské volby v roce 2000

V roce 2000 se jednalo o první volby do krajských zastupitelstev. Voliči v nich reagovali na rozložení politických sil v parlamentu, které byly založeny na koaliční smlouvě. Proto se v krajských volbách silně umístila Čtyřkoalice, strana seskupená záměrně jako protireakce k partnerství České strany sociálně demokratické (dále jen ČSSD) a Občanské demokratické strany (dále jen ODS) v parlamentu. Koalice byla vytvořena na základě ideologické podobnosti jako minimální většina z Čtyřkoalice, Občanské demokratické strany a Nezávislých. Zástupci kraje se pak v oblasti bezpečnosti soustředili na zesílení akceschopnosti integrovaného záchranného systému, hlubší spolupráci mezi Policií České republiky, obecní policií a orgány kraje a zvýšení protidrogové prevence. Za toto volební období je vytvořena Bezpečnostní analýza Olomouckého kraje s návrhem programu prevence kriminality Olomouckého kraje.

Číslo strany	Název politické strany, hnutí a koalice	Zkratka	Získané mandáty
2000			
3	Občanská demokratická strana	ODS	12
4	NEZÁVISLÍ	NEZ	5
5	Československá strana socialistická	ČSS	-
11	Náš kraj 21	KRAJ21	-
12	Čtyřkoalice	4KOALICE	15
24	REPUBLIKÁNI MIROSLAVA SLÁDKA	REPUB-MS	-
29	MORAVSKÁ KOALICE	MORKOAL	-
31	Česká strana národně sociální	ČSNS	-
33	Komunistická strana Čech a Moravy	KSČM	13
39	Česká strana sociálně demokratická	ČSSD	10
40	ŠANCE PRO OLOMOUCKÝ KRAJ	ŠANCEOK	-
41	Strana za životní jistoty	SŽJ	-

Obrázek 1: Seznam politických stran, hnutí a koalic, jejich zkratk a počet získaných mandátů ve volbách do zastupitelstva Olomouckého kraje v letech 2000³⁹

³⁷ Důvodová zpráva o plnění programového prohlášení 2009 [online]. 2010 [cit. 10. března 2011]. Dostupné z: <www.kr-olomoucky.cz/.../plneni_programoveho_prohlaseni_rok_za_obdobi_2009k_30112009final.doc>.

³⁸ DOHNAL, D. *Olomoucký kraj: vzorce volebního chování a jejich vysvětlení*. Magisterská diplomová práce [online]. Masarykova univerzita. Fakulta sociálních studií. 10. května 2010. [cit. 10. února 2011]. Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/342896/fss_m/Diplomova_prace_-_D._Dohnal_342896_.pdf?lang=en>.

³⁹ Český statistický úřad. Volby do zastupitelstev krajů – Olomoucký kraj 2000. *Český statistický úřad* [online]. 2008 [cit. 13. února 2011]. Dostupné z: <<http://www.czso.cz/xm/edicniplan.nsf/p/13-7118-08>>.

Krajské volby v 2004

Rok 2004 byl historicky úspěšným pro stranu ODS, která zvítězila téměř ve všech krajích. Sestavovala koalici jako vítězná strana i v Olomouckém kraji. Koalice byla tvořena ODS a Křesťanská a demokratická unie - Československá strana lidová (dále jen KDU-ČSL) a od zástupců z minulého volebního období se významně nezměnila. Primárními úkoly pro kraj byla snaha o zlepšení dopravní infrastruktury a podpora vzdělání. Podle vyjádření tehdejšího hejtmána kraje se vytyčené cíle podařilo plnit. Nedokončeny zůstaly pouze dlouhodobější záměry, jako bylo například dokončení tunelu pod Červenohorským sedlem.

2004			
4	Strana pro otevřenou společnost	SOS	-
5	Moravská demokratická strana	MoDS	-
8	Křesťanská a demokratická unie - Československá strana lidová	KDU-ČSL	9
14	Unie svobody - Demokratická unie	US-DEU	-
15	Republikáni Miroslava Sládka	RMS	-
19	NEZÁVISLÍ	NEZ	-
21	Strana zelených	SZ	-
26	Občanská demokratická strana	ODS	21
33	Koruna Česká (monarchistická strana Čech, Moravy a Slezska)	KČ	-
34	Pravý Blok - strana za ODVOLATELNOST politiků, REFERENDA a PŘÍMOU demokracii WWW.CIBULKA.NET	PB	-
36	Česká strana sociálně demokratická	ČSSD	10
39	Evropští demokraté	ED	-
41	SNK sdružení nezávislých	SNK	-
42	Strana za životní jistoty	SŽJ	-
54	Komunistická strana Čech a Moravy	KSČM	15

Obrázek 2: Seznam politických stran, hnutí a koalic, jejich zkratk a počet získaných mandátů ve volbách do zastupitelstva Olomouckého kraje v letech 2004⁴⁰

Krajské volby v 2008

V zatím posledních krajských volbách zvítězila v Olomouckém kraji přesvědčivě ČSSD. Předmětem předvolebních kampaní bylo především řešení vysoké nezaměstnanosti v kraji a podpoře podnikání. Na podobě možných východisek se politické strany lišili, ale všechny se shodli na tom, že problém nezaměstnanosti je prozatím nejvážnější.

Koalice vypadá následovně: ČSSD, ODS a KDU-ČSL 11 členů - osm za ČSSD, dva ODS a jeden za KDU-ČSL, hejtmánem je v současnosti Martin Tesařík z ČSSD.⁴¹ Podmínkou pro vznik koalice bylo přijetí priorit ČSSD v oblasti zdravotnictví a sociální péče o seniory.

⁴⁰ Český statistický úřad. Volby do zastupitelstva kraje 2004 - Olomoucký kraj. *Český statistický úřad* [online]. 2008 [cit. 13. února 2011]. Dostupné z: <<http://www.czso.cz/xm/edicniplan.nsf/publ/13-7118-04->>.

⁴¹ Situační zpráva č. 216 o událostech v oblasti bezpečnosti a vnitřního pořádku, mimořádných událostech a závažných událostech v zahraničí. Praha: 4. listopadu 2008. ČJ: MV-38-1/OBP-2008. str. 58.

„...kraj bude hradit pacientům poplatky v krajských nemocnicích a koalice nepodpoří privatizaci penzionů pro seniory či ústavů sociální péče.“⁴²

2008			
1	Komunistická strana Čech a Moravy	KSČM	10
2	Šance pro náš kraj	ŠANCE_OL	-
9	"Nezávislí starostové pro kraj"	"NSK"	-
12	Křesťanská a demokratická unie - Československá strana lidová	KDU-ČSL	5
13	NEZÁVISLÍ	NEZ	-
18	Strana zelených	SZ	-
19	Moravané	M	-
32	Strana zdravého rozumu	SZR	-
33	Sdružení pro republiku-Republikánská strana Československa	SPR-RSČ	-
37	SDŽ - Strana důstojného života	SDŽ	-
42	Volte Pravý Blok - www.cibulka.net	PB	-
47	Občanská demokratická strana	ODS	13
48	Česká strana sociálně demokratická	ČSSD	27
53	Dělnická strana - za zrušení poplatků ve zdravotnictví	DS_POPL	-
58	Koruna Česká (monarchistická strana Čech, Moravy a Slezska)	"KČ"	-

Obrázek 3: Seznam politických stran, hnutí a koalic, jejich zkratk a počet získaných mandátů ve volbách do zastupitelstva Olomouckého kraje v letech 2008.⁴³

Představitelé kraje se zaměřili i na oblast bezpečnosti. Nejen vzhledem k řešení mimořádných událostí při haváriích nebo živelních pohromách, ale pro řešení každodenních situací, chtěl kraj v roce 2009 zavést smluvně podpořenou spolupráci zdravotnické záchranné služby Olomouckého kraje se zdravotnickými záchrannými službami sousedních krajů. Jednalo se o Jihomoravský, Pardubický a Zlínský kraj. *"Naším cílem je spojit síly a prostředky, které máme my a sousední regiony tak, aby záchranné služby zasahovaly přes hranice krajů. Je to mnohem levnější než budovat nová výjezdová stanoviště záchranné"*⁴⁴ K řešení mimořádných událostí v oblasti epidemií byl schválen radou v tomto volebním období Operační plán krizové připravenosti Olomouckého kraje v případě pandemie chřipky – Krajský pandemický plán Olomouckého kraje.

2.2.3 Na jaké úrovni je bezpečnost v kraji?

Pro rok 2010 zpracovala Policie České republiky zastoupená v Olomouckém kraji plk. Jaroslavem Skříčilem Zprávu o bezpečnostní situaci v Olomouckém kraji za rok 2010⁴⁵. Podle této zprávy byla evidovaná trestná činnost celkem 13 721, ve vztahu na 10 000 obyvatel pak 213,7. Územními celky s nejvyšší trestnou činností jsou města Olomouc a Přerov, s nejnižší trestnou činností pak Prostějov a Jeseník. Ve srovnání s jinými kraji je

⁴² ČTK. Olomoucký kraj: Vládnout bude velká koalice ČSSD, ODS a KDU-ČSL. *Domaci.iHNed.cz* [online]. 10. listopadu 2008. [cit. 12. února 2011]. Dostupné z: <<http://domaci.iHNed.cz/c1-30093040-olomoucky-kraj-vladnout-bude-velka-koalice-cssd-ods-a-kdu-csl>>.

⁴³ Český statistický úřad. Volby do zastupitelstev krajů – Olomoucký kraj 2008. *Český statistický úřad* [online]. 2008 [cit. 13. února 2011]. Dostupné z: <<http://www.czso.cz/xm/edicniplan.nsf/p/13-7118-08>>.

⁴⁴ NÁHONČÍKOVÁ, S. Olomoucký kraj pomůže obcím zvýšit bezpečnost na silnicích. *Asociace krajů* [online]. 27. prosince 2010 [cit. 12. února 2011]. Dostupné z: <http://www.asociacekrajů.cz/vismo5/dokumenty2.asp?id_org=450022&id=152747&p1=1004>.

úroveň kriminality nízká. Za rok 2009 se Olomoucký kraj na celkové kriminalitě podílel 4,3 % a umístil se tak na pátém nejnižším místě⁴⁵.

Za kriminogenní faktory považuje Policie České republiky několik typických prvků pro velká města jako například „panelová sídlištní zástavba s vysokou hustotou obyvatel a s ní spojená anonymita pachatelů, problém rozsáhlých nákupních či zábavních center, jejichž rozlehlé prostory a přilehlá parkoviště nabízejí příležitost pachatelům bagatelní majetkové trestné činnosti, lhostejnost občanů k trestné činnosti páchané na veřejnosti.“⁴⁶ Pro chatové oblasti zmiňuje „velké množství rekreačních objektů v oblasti Jeseníků, které jsou nezdědky nedostatečně zabezpečeny a v některých obdobích dlouhodoběji opuštěny“. Vyjadřuje se také ke kraji jako hraničnímu územnímu samosprávnému celku s Polskou republikou, „kde ve spojení s otevřením hranic v tzv. Schengenském prostoru umožňuje mnohem více únikových možností z území.“⁴⁷ Za problematickou považuje také povahu „sociální struktury obyvatel regionu s nezanedbatelnou částí občanů s velmi nízkými nebo žádnými příjmy a občanů tzv. sociálně vyloučených, kteří jsou integrováni v malých lokalitách; vysoká nezaměstnanost a propad životní úrovně, mnohdy vede ke zvýšené míře konzumace alkoholu a následnému páchaní trestné činnosti, trend stoupající nezaměstnanosti a propouštění pokračoval v roce 2010 a dá se předpokládat i v roce 2011.“⁴⁸ Policie se v kraji věnuje také hromadně konaným akcím, kde jsou přítomné organizované skupiny pachatelů, které záměrně ohrožují veřejný pořádek v souvislosti s konáním hromadných sportovních akcí – často s mezinárodním charakterem.“⁴⁹ Především se jedná o fotbalová sportovní utkání, která jsou řešena i ve spolupráci mezi jednotlivými kraji.

Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje (tehdy ještě Severomoravského kraje) na uvedené výzvy reagovalo v roce 2006 vytvořením „Strategie prevence kriminality Olomouckého kraje na období 2006- 2010“ (dále jen Strategie). Obsah Strategie se zmiňuje i o akceptaci existence možnosti narušení veřejného pořádku velkého rozsahu a v rámci bodů prevence chce i vůči takovým projevům zasahovat. Jako jeden z činitelů pro vznik masových konfliktů reflektuje rasistické a extrémistické projevy, které mají být právě zejména preventivními činnostmi omezeny. „Programy prevence na místní úrovni:

- *prioritně podporovány projekty prevence typu – majetkové kriminality, násilné kriminality, kriminality s rasistickým a extrémistickým podtextem, včetně prevence xenofobie, zvyšující bezpečnost v silničním provozu*

⁴⁵ Český statistický úřad Olomoucký kraj. Kriminalita v Olomouckém kraji v letech 2000 – 2009. Český statistický úřad [online]. 26. března 2010 [cit. 10. února 2011]. Dostupné z:

<[⁴⁶ SKŘÍČIL, J. Zpráva o bezpečnostní situaci v Olomouckém kraji za rok 2010 \[online\]. Olomouc: Policie České republiky, 2010 \[cit. 12. února 2010\]. Dostupné z: <<http://www.policie.cz/clanek/zpravy-o-bezpecnostni-situaci-v-olomouckem-kraji.aspx>>.](http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/kriminalita_v_olomouckem_kraji_v letech_2000_2009.>.</p></div><div data-bbox=)

⁴⁷ Tamtéž.

⁴⁸ Tamtéž.

⁴⁹ Tamtéž.

- *prioritně podporovány projekty prevence skupin – děti a mládež, sociálně vyloučené skupiny a komunity, oběti trestných činů, včetně obětí domácího násilí*⁵⁰

2.2.4 Spolupráce s Polskou republikou

Česká republika se svým hraničním sousedem, Polskou republikou, navazuje úzké vztahy v mnoha odvětvích. Mezi zástupce, jež takové vztahy realizují, patří i Olomoucký kraj jako hraniční kraj České republiky. Vzájemná spolupráce se snaží vyřešit problematiku cestovního ruchu a památek, nebo rozvoje dopravní obslužnosti, ochrany životního prostředí, podpory zaměstnanosti, vzdělávání. Jde také o navázání stabilní, silné spolupráce orgánů správy kraje a dalších subjektů kraje.

Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007 – 2013

Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007 – 2013 (dále jen Program) je investičním programem Evropské unie, který je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Cílem Programu je podporovat atraktivitu zapojených oblastí, kterými není z České republiky pouze Olomoucký kraj, ale i další kraje hraničící s Polskou republikou. Pod jeho záštitou funguje mnoho dílčích činností, které jsou účelně seskupeny do několika oddílů a vzájemně na sebe navazují. Předpokladem pro zvyšování přitažlivosti území není pouze oprava kulturních památek, podpora sportu, podnikání nebo zlepšení cestovního spojení, ale je nutné zajistit i ochranu životního prostředí, preventivní činnosti proti různým mimořádným událostem, snižování jejich výskytu, nebo alespoň zmírňování dopadů.

Zajímavá je především první kapitola Programu číslo 1.3 Posilování dostupnosti, ochrana životního prostředí a prevence rizik. V jejím obsahu je vyjádřena spolupráce České republiky a Polské republiky na předcházení technologických a environmentálních rizik.⁵¹ Jako potenciál způsobit přeshraniční ohrožení byly identifikovány „*velké provozní havárie jako požáry, výbuchy nebo úniky nebezpečných látek, přírodní katastrofy (zejména povodně nebo rozsáhlé požáry lesních porostů), nebo transhraniční přeprava zboží (zejména kamionová a železniční doprava) a s ní spojená nebezpečí dopravních nehod a havárií zejména dopravních prostředků, převážejících nebezpečné látky.*“⁵² Finančními prostředky jsou pak podporovány projekty na modernizaci místních komunikací a železniční infrastruktury, společné protipovodňové ochrany, aktivity zaměřené na prevenci výskytu ekologických škod, na spolupráci záchranných služeb, „v rámci

⁵⁰ POLÁČEK, M. *Strategie prevence kriminality*. [online]. 2005 [cit. 20. února 2010]. Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/OlomouckyKraj/Soci%C3%A1ln%C3%AD+v%C4%9Bci/Prevence+kriminality/Dokumenty+a+publikace/Dokumenty_CZ.htm?lang=CZ>.

⁵¹ Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky. *Fondy Evropské unie*. [online]. [cit. 12. února 2011]. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Evropska-uzemni-spoluprace/OP-Preshranicni-spoluprace-Ceska-republika---Polsk>>.

⁵² Pracovní skupina Task Force. *Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika - Polská republika 2007 – 2013*. 4. října 2007 [online]. [cit. 12. února 2010]. Dostupné z: <http://www.crr.cz/Files/Docs/elektronicke-knihovny/Programovy_dokumentCR_PL.pdf>.

Programu může být podpora poskytnuta na odstraňování následků katastrof a jejich prevenci, ochranu před živelnými katastrofami, likvidaci ekologických škod.“⁵³

Během existence Programu jsou průběžně schvalovány různé prioritní činnosti. V kategorii 1.3 k prevenci rizik byl v roce 2008 odsouhlasen projekt „Zlepšení bezpečnosti v polsko-českém příhraničí po vstupu do Schengenského prostoru“. Rok 2009 byl ve znamení vzniku důležité spolupráce v podobě programu „Partnerství pro bezpečnost. Přeshraniční systém podpory záchranných činností společnými opatřeními a nákupem specializovaného vybavení.“ Jeho stranami jsou Národní požární stráž v Opolu (Państwowej Straży Pożarnej w Opolu) a Hasičský záchranný sbor Olomouckého kraje.⁵⁴ Mezi společné činnosti patří konference, cvičení, návštěvy. Pořádanými konferencemi byla konference „Společně bezpečněji – integrovaný záchranný systém.“ „Cílem konference bylo odborné i laické veřejnosti přiblížit dosavadní i plánovanou spolupráci složek integrovaného záchranného systému v příhraniční oblasti Jesenicka.“⁵⁵

Konají se i taktická cvičení, poslední bylo uskutečněno 9. září 2010 v obci Mikulovice jako cvičení integrovaného záchranného systému s jednotkami požární ochrany z Polské republiky pro zásah na nebezpečnou látku pod názvem „Havárie 2010“.⁵⁶ Další investicí v roce 2009 byl projekt „Utvoření logistické podpory pro přeshraniční záchranné operace“ a v roce 2010 Ministerstvo vnitra doporučuje projekt „Rozvoj záchranných systémů“.

Ačkoli zmíněné investiční realizace nejsou primárně vedeny přímo k zajištění veřejného pořádku při velkých konfliktech v kraji, některé z nich by se v daných oblastech za jistých okolností daly využít.

Mezinárodní smlouva o spolupráci a vzájemné pomoci v případě katastrof, živelných pohrom a jiných neočekávaných událostí

Smlouva mezi Českou republikou a Polskou republikou o spolupráci a vzájemné pomoci při katastrofách, živelních pohromách a jiných mimořádných událostech byla podepsána dne 8. června 2000 ve Varšavě a vyhlášena pod č. 102/2003 Sb. mezinárodních smluv. Jedná se o smlouvu, která umožňuje vzájemnou pomoc při zvládnutí mimořádných událostí na území České republiky, nebo Polské republiky. Taková pomoc se poskytuje na základě žádosti od „strany žádající pomoc“ a může zahrnovat poskytnutí záchranných jednotek, vybavení nebo jiných předmětů pomoci. Příslušnými orgány na celostátní úrovni je za Českou republiku Ministerstvo vnitra, za Polskou republiku ministr vnitra a státní správy, na krajské úrovni Olomouckého kraje se jedná o Hejtmána Olomouckého

⁵³ Pracovní skupina Task Force. *Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007 – 2013*. 4. října 2007 [online]. [cit. 12. února 2010]. Dostupné z: [Dostupné z: <http://www.crr.cz/Files/Docs/elektronicke-knihovny/Programovy_dokumentCR_PL.pdf>](http://www.crr.cz/Files/Docs/elektronicke-knihovny/Programovy_dokumentCR_PL.pdf).

⁵⁴ CHROMCOVA, M. *Projekty EU. pdf* [online]. 3. května 2010 [cit. 12. února. 2011]. Dostupné z: [Dostupné z: <http://www.hzsol.cz/fileadmin/Dokumenty/KR/Ekonomika/dokument/Projekty_EU.pdf>](http://www.hzsol.cz/fileadmin/Dokumenty/KR/Ekonomika/dokument/Projekty_EU.pdf).

⁵⁵ CHROMCOVA, M. *Konference v polském Paczkowie. Požáry.cz* [online]. 2. prosince 2009 [cit. 12. února. 2011]. Dostupné z: [Dostupné z: <http://www.pozary.cz/clanek/21145-konference-v-polskem-paczkowie/>](http://www.pozary.cz/clanek/21145-konference-v-polskem-paczkowie/).

⁵⁶ HOŠÁK, Z. *Cvičení Mikulovice.pdf* [online]. 5. října 2010 [cit. 12. února. 2011] Dostupné z: [Dostupné z: <http://www.hzsol.cz/fileadmin/Dokumenty/KR/Tisk/dokument/2010/cviceni_mikulovice.pdf>](http://www.hzsol.cz/fileadmin/Dokumenty/KR/Tisk/dokument/2010/cviceni_mikulovice.pdf).

kraje.⁵⁷ Využití prostředků podle této smlouvy se děje nejčastěji ke zvládnutí přírodních mimořádných událostí jako jsou rozsáhlé povodně nebo havárie v dopravě při úniku nebezpečné látky. Podle vyjádření Jaroslava Skříčila pro zásah proti masovému narušení veřejného pořádku nebyly nástroje smlouvy zatím použity, ale v určitých případech by to bylo možné. Z praktického hlediska k tomu nebyl důvod, protože takové nepokoje byly časově očekávané a síly a prostředky mohly být využity spíše z jiných krajů.⁵⁸ Na celostátní úrovni bylo spolupráce využito naposledy při povodních v květnu a červnu 2010. Na území Polska mimo jiné zasahovalo 37 hasičů z České republiky, z nichž 14 jich bylo z Olomouckého kraje.⁵⁹ Spolupráci v oblasti bezpečnosti zakládá také „Smlouva mezi Českou republikou a Polskou republikou o spolupráci v boji proti trestné činnosti, při ochraně veřejného pořádku a o spolupráci v příhraničních oblastech.“

Spolupráce Olomouckého kraje s Polskou republikou

Přátelské vztahy nejsou navazovány pouze prostřednictvím celé České republiky a Polské republiky, právě naopak, nejužší spolupráce se reálně děje přímo u hranic bez asistence vrcholných orgánů České republiky. První smluvně podložené partnerství vzniká v roce 1997 podepsáním „Rámcové dohody o vzniku polsko – českého Euroregionu Praděd“. Euroregion Praděd v současné době sdružuje 73 obcí na straně české a 36 obcí na straně polské za účelem spolupráce samospráv, škol, kulturních středisek, sportovních klubů a jiných společenských organizací.⁶⁰ Nejvýrazněji se v rámci tohoto programu angažuje město Jeseník, které se snaží působit preventivně i v oblasti kriminality. Zaměřuje se na práci s dětmi pomocí nově založeného centra pro mládež Čtyřlístek, v němž nabízí dětem možnost smysluplného trávení volného času a věnovat se problémům šikany, extremismu nebo rasismu.⁶¹ Další spolupráci představuje „Dohoda mezi Olomouckým krajem a Opolským vojvodstvím“ ze dne 9. 7. 2002, jejíž součástí je řešení obvyklých otázek nezaměstnanosti, cestovního ruchu nebo kultury, bezpečnosti se okrajově dotýká ochrana životního prostředí a ochrana zdraví.

Hasičský záchranný sbor Olomouckého kraje prostřednictvím zastupitelstva kraje podepsal 25. června 2008 s hasičským sborem z Opolského vojvodství nové znění dohody o vzájemné spolupráci při katastrofách, živelních pohromách a dalších mimořádných událostech na severu Olomouckého kraje, kdy rychlost dojezdu jednotek z polské strany je do některých severních oblastí rychlejší než jednotek z kraje Olomouckého. *„Dohoda mezi hasiči začala platit ještě před vstupem obou zemí do Shengenu. Zpočátku se vztahovala jen na zásahy při možných požárech v dětské léčebně*

⁵⁷ Česká republika. Ustanovení mezinárodní smlouvy č. 102/ 2003 mezi Českou republikou a Polskou republikou o spolupráci a vzájemné pomoci při katastrofách, živelních pohromách a jiných mimořádných událostech. *Sbírka mezinárodních smluv*, 2003, částka 47.

⁵⁸ SŘÍČIL, J. Ředitel krajského ředitelství Olomouckého kraje. Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje. Kosmonautů 189/10, Olomouc. 13. února 2011. Osobní rozhovor.

⁵⁹ KOUKOLÍK, Z. Polský prezident vyznamenal české hasiče. *Časopis* 112, roč. 10, č. 3/2011. str. 15-16.

⁶⁰ ROSZKOWSKI, R. Euroregion Pradziad. *Pradziad – Euroregion na podnanczu polsko – czeskim*, 1998r, nr 3/ 2088, str. 3-5.

⁶¹ KORECKÁ, P. *Bezpečnostní aspekty v zahraničí: diplomová práce*. Praha: Metropolitní univerzita. Mezinárodní vztahy a evropská studia, 2010.

*Edel ve Zlatých Horách a na zámku Jánský Vrch v Javorníku a v Psychiatrické léčebně v Bílé Vodě. Později hasiči rozšířili dohodu na celý region Jesenicka*⁶²

Celá řada dohod existuje samozřejmě i mezi Krajským ředitelstvím policie Olomouckého kraje a zástupci policie z Polské republiky. Dohody řeší jednotlivé zájmové otázky jako například vzájemnou spolupráci při prevenci kriminality mezi mladistvými, zamezení přechodu drog přes hranice, nebo se jedná o dohody, které jsou zaštitěny vrcholnými orgány České republiky, ale útvary krajského ředitelství policie Olomouckého kraje jsou jejich vykonavatelem. Za jistých okolností, kdy by vznikla mimořádná událost sociogenního charakteru, mohly by být například na Jesenicku využity úmluvou založené složené hlídky (polský a český policista). Jejich přítomnost by mohla být účelná třeba u fotbalových utkání, u kterých jsou polští fanoušci známi svojí konfliktností, a v nichž by polský policista hrál nezastupitelnou roli i jako rodilý překladatel. Zatím ale nebylo třeba uplatňovat hlídek k podobným shromážděním, pouze se jedná o trhy nebo obecní zábavy, kam jezdí policisté řešit výtržnosti jednotlivců.⁶³

⁶² KRČOVÁ, D. Spolupráci hasičů stvrdil kraj. *Olomoucký deník* [online] 25. 6. 2008, [cit. 12. února 2011]. Dostupné z: <http://olomoucky.denik.cz/zpravy_region/spolupraci-hasicu-stvrdil-kraj20080625.html>.

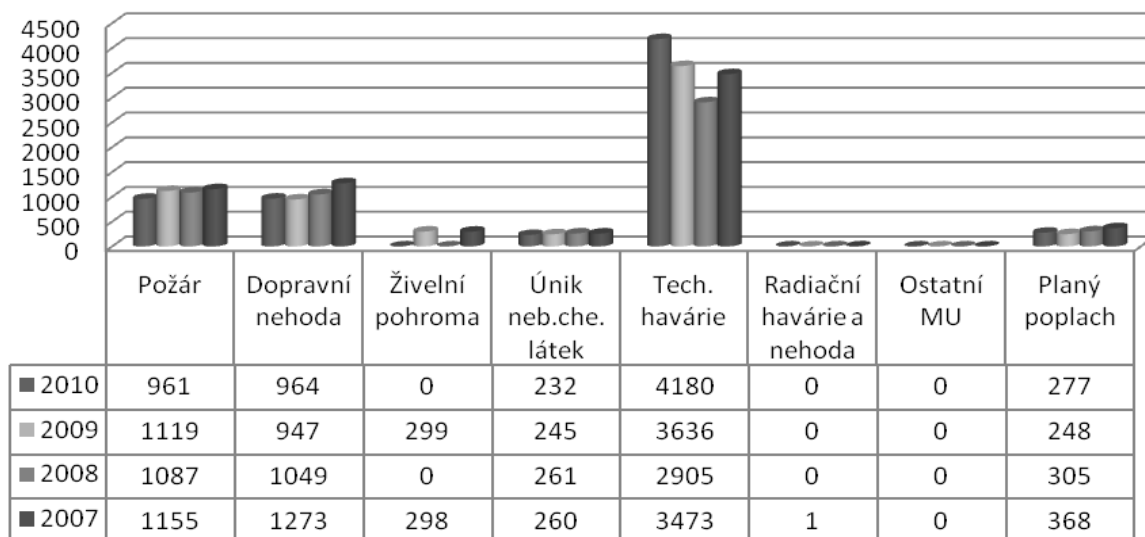
⁶³ SOHR, L. Vedoucí odboru. Odbor pořádkové policie. Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje. Kosmonautů 189/10, Olomouc. 13. února 2011. Osobní rozhovor.

3. Struktura bezpečnostních výzev v rámci kraje

V počtu bezpečnostní výzev se kraj nachází někde v prostřed ve srovnání s ostatními kraji. Za ty nejčastější lze obecně považovat fotbalová utkání, shromáždění extremistických hnutí a v poslední době roku 2011 se začíná hovořit i o zápasech hokejových. Pro kraj je charakteristický fakt, že převážná většina takových výzev není způsobena chováním občanů kraje, ale návštěvníků, jež přijíždějí na sportovní utkání, nebo protestovat za svoji věc. Ačkoli se čas od času objeví zpráva o možnostech konání nepovolených techno párty, nebo podobných společenských akcí, v kraji se zatím žádné neprosadily a z realizace vždy sešlo.

Události v kraji

O prvenství se každoročně v kraji, co se týká událostí uváděných v záznamech Hasičského záchranného sboru kraje, uchází technické havárie, za nimi požáry a dopravní nehody. Může se zdát, že technických havárií je v kraji dostatek, ale do evidence jsou zahrnuty i činnosti technické výpomoci. U živelných pohrom zasahovali hasiči v roce 2007 a 2009, kterými byly v převážné většině povodně, k nim se připojily větrné smršti a okrajově sesuvy půdy.

Graf 2: Počet mimořádných událostí podle evidence Hasičského záchranného sboru Olomouckého kraje v letech 2007-2010.⁶⁴

Na výskyt povodní se kraj každoročně připravuje a vyčleňuje finanční prostředky. Od roku 1999 probíhá výstavba protipovodňové ochrany rozdělené do čtyř etap. V těchto krocích má být zajištěna ochrana obyvatel a jejich majetku proti povodním v **povodí Moravy**⁶⁵. Na území Olomouckého kraje bylo realizováno celkem 152 akcí s náklady

⁶⁴ Hasičský záchranný sbor [online] 2007, 2008, 2009, 2010. [cit. 13. února 2011]. Dostupné z: <<http://www.hzsol.cz/statistika/>>.

⁶⁵ Povodí Moravy, s. p. spravuje významné vodní toky a důležitá vodní díla na území, které zabírá značnou část Moravy. Územní působnost Povodí Moravy, s.p., zasahuje do plochy 7 krajů.

1 051 mil. Kč (43 %). Na území Olomouckého kraje bylo původně navrženo celkem 10 akcí s celkovými rozpočtovými náklady 3.194,5 milionů korun.⁶⁶

Schopnost způsobit do různé míry narušení veřejného pořádku mají všechny události vedené v evidencích Hasičského záchranného sboru, ale od roku 2000 se taková narušení týkala pouze povodní. Ve chvíli kdy povodně zasáhnou velké, nebo dokonce celé území kraje, odsouvají se některé tradiční hodnoty stranou a lidé mohou inklinovat k porušování práva. Zvláště pokud považují povodně za částečnou chybu správy kraje. Nejčastější problém, co se týká narušování veřejného pořádku, v době po povodni je takzvaná povodňová turistika, kdy se lidé z nepostižených oblastí přijíždějí podívat do zničených míst. Návštěvníci často jenom pozorují, ale svým jednáním prohlubují depresi postižených lidí. Policejní útvary pravidelně hlídají kolem zasažených majetků z důvodu obav rabování. Ale takové případy jsou vždy ojedinělé a často také nedorozuměním.⁶⁷

Kriminalita

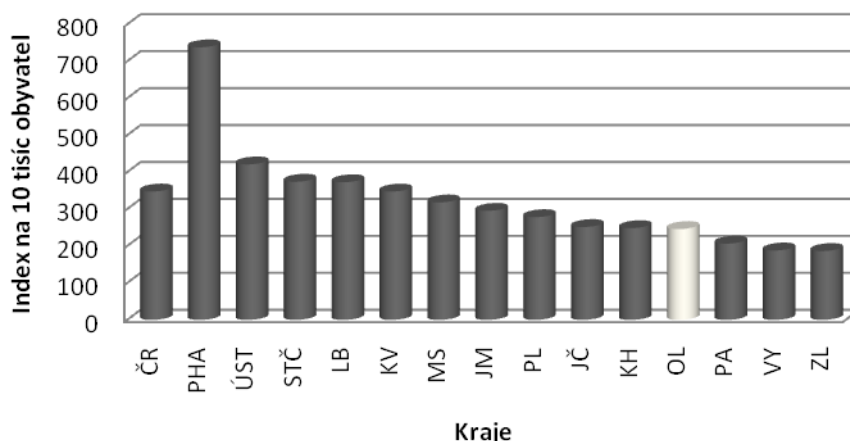
Důsledkem některých socioekonomických charakteristik kraje a možnosti migrace osob přes hranice by mohla být vyšší míra kriminality v kraji. Podle statistických přehledů vedených Policií České republiky se ale Olomoucký kraj nachází obvykle až na koncových příčkách ve vývoji kriminality. Nejvyšší podíl na kriminalitě mají prosté krádeže a krádeže vloupáním, následují hospodářské trestné činy a násilné činy. Riziková jsou nejvíce velká nákupní centra, sídlištní komplexy, místa s vysokou koncentrací heren a barů, nebo silniční uzly. V návaznosti na vyšší koncentraci romského obyvatelstva v některých obcích se konaly a mohou konat rasisticky podmíněná shromáždění. Policií jsou také sledována některá sportovní utkání, která jsou riziková svými konfliktními fanoušky.

Povodňová komise. Vyhodnocení povodní a protipovodňová ochrana v Olomouckém kraji. *Olomoucký kraj* [online]. 2010 [cit. 13. února 2011]. Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/OlomouckyKraj/Krizov%C3%A9+C5%99%C3%ADzen%C3%AD/Povod%C5%88ov%C3%A1+komise+Olomouck%C3%A9ho+kraje/Povod%C5%88ov%C3%A1+komise+Olomouck%C3%A9ho+kraje_CZ.htm?lang=CZ>.

⁶⁶ Povodí Moravy s. p. *Vyhodnocení povodní a protipovodňová ochrana v Olomouckém kraji* [online] 2010 [cit. 13. února 2011]. Dostupné z: <www.uur.cz/images/publikace/uur/2008/.../07_protipovodnova.pdf>.

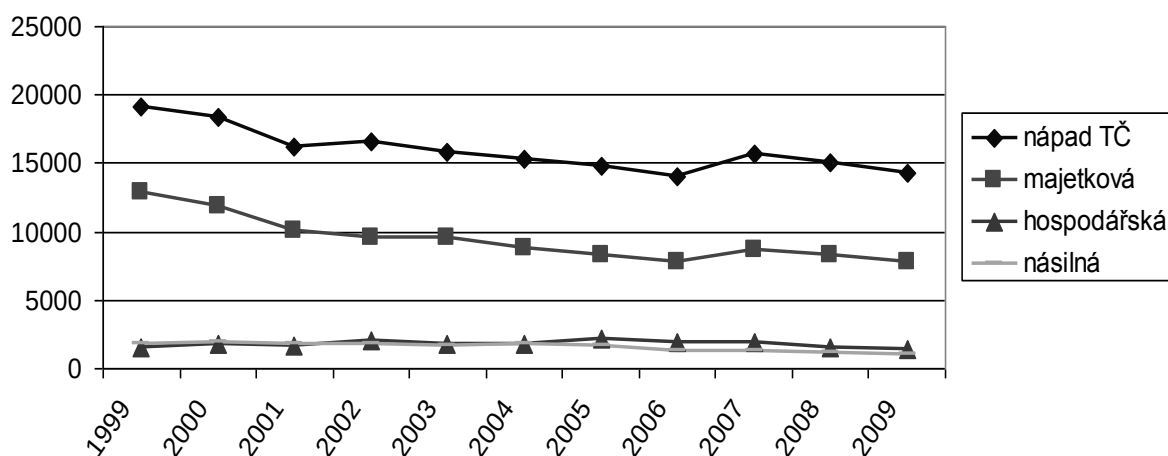
⁶⁷ SOHR, L. Vedoucí odboru. Odbor pořádkové policie. Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje. Kosmonautů 189/10, Olomouc. 13. února 2011. Osobní rozhovor.

Sestavení pořadí zatíženosti v krajích v roce 2007

Graf 3: Pořadí zatíženosti trestnými činy v krajích v roce 2007⁶⁸

Souhrnný přehled o vývoji kriminality na území Olomouckého kraje v letech 1.1.1999 - 31.12.2009

Graf 4: Přehled vývoje kriminality na území Olomouckého kraje v letech 1999-2009⁶⁹

⁶⁸ Český statistický úřad. Regionální rozdíly v demografickém, sociálním a ekonomickém vývoji Olomouckého kraje. Český statistický úřad [online] [cit. 12. února 2010]. Dostupné z: <[http://www.olomouc.czso.cz/xm/edicniplan.nsf/t/000043072E/\\$File/13-7116071.pdf](http://www.olomouc.czso.cz/xm/edicniplan.nsf/t/000043072E/$File/13-7116071.pdf)>.

⁶⁹ Vyhodnocení Strategie prevence kriminality Olomouckého kraje za rok 2009. Olomoucký kraj [online] 2011 [cit. 20. února 2011]. Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/OlomouckyKraj/Soci%C3%A1ln%C3%ADn%C3%ADv%C4%9Bci/Prevence+kriminality/Dokumenty+a+publikace/Dokumenty_CZ.htm?lang=CZ>.

Narušení zákonnosti většího rozsahu

Povodně většího rozsahu patří v kraji k těm mimořádným událostem, na které se kraj připravuje záměrně více, než na zvládání každodenních nebo častějších příhod. Podobné postavení mají již zmíněné sociogenní události, k nimž v kraji můžeme zařadit extremistická shromáždění a sportovní utkání (převážně fotbalová). Jejich frekvence není častá natolik, aby se mohla považovat za běžnou, a jejich velikost občas přeroste do povahy většího rozsahu. Olomoucký kraj nemůžeme v pořádání extremistických shromáždění a sportovních utkání v žádném případě srovnávat s Plzeňskem, nebo Prahou. V případě extremistických shromáždění se nemluví o četnosti ani jednou za rok, jednou, dvakrát ročně se jedná o významná opatření při fotbalovém utkání, čtyřikrát, pětkrát do roka o menší rozsah opatření v případě hokeje.

Extremistická shromáždění

Olomouckým krajem jistě prochází řada různých shromáždění, která mají určitý potenciál narušovat veřejný pořádek. Nejen poslední dobou se jedná o protesty proti vládním reformám, k ochraně životního prostředí, za rovnost práv nebo jiná konkrétnější témata „Demonstrace proti procesu s Hučínem“, „Demonstrace proti způsobu vyšetřování kauzy Jiří Čunka“.⁷⁰ Neobvyklá nejsou ani neohlášená setkání, která jsou jak spontánního charakteru, tak organizovaného. Policie neustále vyhledává a vyhodnocuje informace o možných shromážděních, která by mohla narušovat veřejný pořádek a kde by mohlo docházet k páchání trestných činů. Konkrétní příklad na území kraje můžeme nalézt z roku 2008, kdy 28. listopadu bylo na Policii v Olomouci oznámeno, že by se v okrese Olomouc měl konat koncert neonacistů skrývaný pod oslavou narozenin. Na základě této zprávy „*proběhla v době od 18:00 hodin dne 22. 11. 2008 do 03:00 hodin dne 23.11.2008 bezpečnostní akce Policie České republiky. V průběhu akce bylo zjištěno, že koncert se koná v obci Grygov, kde následně proběhlo vlastní opatření. Bezpečnostní akce se zúčastnilo 50 policistů a 15 služebních vozidel. Bylo při ní zkontrolováno 137 osob a 3 vozidla. Žádné narušení veřejného pořádku nebylo zjištěno.*“⁷¹

K těm nejrizikovějším patří demonstrace pořádané pravicovými extremisty, jejichž předmětem zájmu se stává především Přerov, jako místo se silnou koncentrací romského obyvatelstva. Za historii posledních deseti let byly nejvýraznějšími případy demonstrace v roce 2007 a 2009. Obě dvě shromáždění ale proběhla za jiných podmínek a s jiným výsledkem. Během existence pravicově extrémistických sdružení se taktika jejich propagace musela vyvíjet a měnit. Zpočátku se setkávali na soukromých zábavách, koncertech, kde mohli nerušeně propagovat svoje názory. Ale postupně jim pořádání podobných akcí bylo znesnadněno počínáním policie, takže hledali nové a snad i lepší

⁷⁰ Ihned.cz Čunkovi příznivci chtějí protestovat proti vyšetřování kauzy. *Ihned.cz* [online] 13. dubna. 2007 [cit. 12. března 2011]. Dostupné z: <<http://domaci.ihned.cz/c1-20895030>>.

⁷¹ Situační zpráva č. 229 o událostech v oblasti bezpečnosti a vnitřního pořádku, mimořádných událostech a závažných událostech v zahraničí. Olomouc 2008.

způsoby šíření. Využít právo na shromažďování byl jedním z nich. Velice otevřeně tak zastánci mohli lákat nové příznivce a ukazovat svoji sílu⁷². Demonstrace proti komunismu schválená na 10. března 2007 byla určitou průzkumnou akcí, která měla extremistům naznačit, jestli je pro ně Přerov nakloněn, či nikoli. Svolavatelem byli příznivci **Národního korporativismu**⁷³ a demonstrace se účastnily asi dvě stovky zastánců podpořených členy Národního odporu. Do té doby malé zkušenosti s konáním podobně velké a zaměřené akce představitel města a Policie České republiky v Přerově se podepsaly i na samotném jejím průběhu. Organizátor demonstrace měl řádně demonstraci povolenou, tudíž měl právo projít určenou trasou. Se záměrem vyjádřit svůj protest proti tomuto typu demonstrace přijelo do Přerova téměř 150 antifašistů, své domovy pak chránili v ulicích i Romové. V trase pochodu organizovali zátarasy, všechny tři názorově odlišné skupinky se nebránily střetům a v ulicích často došlo k fyzickým kontaktům. Zasahující policisté museli odstraňovat zátarasy a rozhánět osoby, které bránili průchodu demonstrujících dále, ale na druhé straně se jim příznivci ultrapravice rozptylovali do ulic a atakovali odpůrce. Vše vyústilo v místě u nádraží, kde se střetla policie se zástupci antifašistů.⁷⁴

Celé shromáždění bylo ve znamení nepřipravenosti, špatné organizace a nedokonalého zabezpečení. Přímo na místě byl přítomen malý počet policistů, nedocházelo ke kontrole dokladů, prohledávání na zbraně, nebyla zabezpečena trasa pochodu. Selhala preventivní opatření jako například informování obyvatel města o podrobnostech shromáždění města, neprobíhala komunikace s romskou komunitou o jejich právech, povinnostech a možném chování, v době demonstrace vycházeli do ulic ozbrojeni a podporovali tak vyhrocenou situaci.

Příkladem zcela opačným byla demonstrace pořádaná o dva roky později 4. 4. 2009. Akce „Pochod proti rasismu“ (dále jen Pochod) byla oznámena představitelům Dělnické strany, později se k ní přihlásili Autonomní nacionalisté s neonacisty z Národního odporu⁷⁵. Město Přerov nenašlo zákonné důvody k tomu, aby pořádání demonstrace zakázalo. Na základě zkušeností z minula, proběhla velice intenzivní preventivní příprava. Byli do ní zapojeni nejen představitelé města a policejní složky, ale především neziskové organizace a obecně všichni obyvatelé. Žadoucím bylo především zajistit, aby se nikdo z romské komunity nepokoušel vyprovokovat boje, ale aby zároveň občané dali dostatečně najevo, že přítomnost extremistů není ve městě vítána. Samotná Policie České republiky při pochodu využila větší počet policistů, zaměřila se na kontrolu již u výstupu z dopravních prostředků a řádně před vyjitím účastníků prozkoumala terén. Díky

⁷² ČTK. Česká extrémní pravice mění taktiku propagace, tvrdí odborníci. *Romea.cz* [online]. 2007. [cit. 20. února 2011]. Dostupné z: <http://www.romea.cz/index.php?id=detail&detail=2007_2026>.

⁷³ Pravicová extremistická strana vzniklá v roce 2004 v Praze. Její členové pocházeli zejména z prostředí spartánských chuligánů. Antifa. Národní korporativismus: Sbohem a šáteček. *Antifa.cz* [online]. 2008 [cit. 22. února. 2010]. Dostupné z: <<http://www.antifa.cz/content/narodni-korporativismus-sbohem-a-satecek>>.

⁷⁴ ANDRE. Akce v Přerově očima aktivisty NO. *Odpor.org* [online]. 2007 [cit. 22. února. 2010]. Dostupné z: <<http://www.odpor.org/index.php?page=clanky&kat=2&clanek=576>>.

⁷⁵ ČTK. Policie při demonstraci v Přerově zadržela tři desítky radikálů. *ČeskéNoviny.cz* [online] 4. dubna 2009 [cit. 1. března 2010]. Dostupné z: <<http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/policie-pri-demonstraci-v-prerove-zadrzela-tri-desitky-radikalu/369404>>.

tomu nalezla řadu skrytých zbraní⁷⁶. Pochod byl i přes velký počet účastníků a nutnost zvládnout velké konflikty celkově hodnocen kladně. Policisté, Město, neziskové organizace si chválili vzájemnou spolupráci, operativní informace i logistiku, policie ocenila přítomnost zástupce města přímo při Pochodu, který sledoval jakékoli protiprávní důvody k rozpuštění. Za nedostatek byl považován pouze jeden vrtulník a staré mapy technických sítí.⁷⁷

V případě konání extremistických shromáždění se nejvíce vyplatí preventivní činnosti. Je důležité navázat důvěru navzájem mezi občany obce a zajistit si tak vhodné podmínky pro případné použití represivních opatření. Pro zajištění veřejného pořádku v době demonstrace je nutné, aby nedocházelo k překvapením z „vlastních řad“. Zlepšování represivních technik, vybavování novými zbraněmi je méně důležité než průběžně působit na obyvatele a vštěpovat jim základy demokratické společnosti. Podceňovat ale přípravu represivních složek také není možné. Realizují se tedy průběžná cvičení. Z posledních v tomto ohledu je cvičení pořádkové jednotky v Přerově, které se má uskutečnit 18. března 2011 právě ve městě, kde je otázka rasové diskriminace a romské integrace každodenně řešena. „Hlavním cílem výše uvedeného bezpečnostního opatření je koordinace složek Policie ČR a nácvik takticko-strategických postupů v průběhu hromadného narušení veřejného pořádku ze strany figurantů.“⁷⁸

Sportovní utkání

Opatření jsou častá i v případě sportovních utkání. Jedná se o hokej a fotbal, která jsou v případě setkání klubů s konfliktními fanoušky preventivně zabezpečována doprovodem Policie České republiky a jejích útvarů. Každý klub, ať už hokejový nebo fotbalový má své fanoušky, jejichž hlavním cílem po příjezdu na stadion je vyvolat s jinými podobnými fanoušky konflikt. Je pouze otázkou, v jak velkém počtu nakonec na zápas dostaví a jestli je Policií a jejími složkami sportovní akce považována za rizikovou.

Hokej

Od roku 2000 se míra opatření vůči hokejovým utkáním mění. Na začátku tisíciletí měl hokej velkou základnu příznivců v Přerově, kdy se jeho tým účastnil nejvyšší soutěže. S tím byly spojeny návštěvy jiných velkých klubů, se kterými přijížděli i konfliktní fanouškové. Primární problémy však nespočívali v příznivcích krajských klubů, ale těch co přijížděli. Situace byla bez konfliktů zejména v roce 2009 a 2010, v době po sestoupení a obcházel se bez mimořádných opatření. Problémové skupinky fandů přestaly do kraje jezdit a celková návštěvnost obecně poklesla. V roce 2011 se ale opět zvyšuje zájem o hokej a jeho druholigová utkání. Na stránkách radikálnějších fanoušků se můžeme dočíst,

⁷⁶ POLÁKOVÁ-UVÍROVÁ, P. Pochod radikálů v Přerově: sledovali jsme ON-LINE. *prerovsky.denik.cz* [online]. 4. dubna 2009 [cit. 3. září 2010]. Dostupné z: <http://prerovsky.denik.cz/zpravy_region/pochod-radikalu-sledujte-on-line-prerov20090404.html>.

⁷⁷ SOHR, L. Vedoucí odboru. Odbor pořádkové policie. Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje. Kosmonautů 189/10, Olomouc. 13. února 2011. Osobní rozhovor.

⁷⁸ Cvičení krajské pořádkové jednotky. *Město Přerov* [online]. 2011 [cit. 12. února. 2010]. Dostupné z: <<http://www.mu-prerov.cz/>>.

že tato utkání považují za méně hlídaná a tedy jako příhodné místo k hrátkám mezi „rowdies“⁷⁹. Na okresu jsou opatření řešena územním odborem, výpomoc sil a prostředků pořádkové služby Olomouckého kraje je žádána v případech utkání mezi Prostějovem a Přerovem, kam často dorážejí fanoušci jiných klubů za účelem vyprovokování střetu, například fanoušci Havířova.⁸⁰ Na poslední utkání mezi těmito dvěma kluby bylo nasazeno „90 policistů, 26 strážníků městské policie a 1 hasič Hasičského záchranného sboru Přerov.“ K narušení veřejného pořádku došlo pouze v jednom případě, úspěšně se povedlo oddělit fanoušky obou klubů od sebe.⁸¹ Zápas mezi Přerovem a Prostějovem je tradičně vyhrocený, protože se v kraji jedná o derby dvou soupeřících měst. Do popředí zájmu možných opatření se postupem času dostává i Šumperk, kam mají blízko fanoušci z Ostravska. Konfliktní jsou pak utkání s Havířovem, jejichž příznivci jsou doplněni fotbalovými baníkovci a několika málo polskými „rowdies“. U všech hokejových střetů jde především o zajišťování ochrany zdraví a majetku uvnitř stadionu. Od novely zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky stojí toto ale na pořadatelských zápasů. V začátcích platnosti této povinnosti neměli pořadatelé mnoho zkušeností se zašitováním bezpečnostních opatření, takže se dopouštěli základních chyb. Nedostatečně oddělovali klubové fanoušky například pouze pomocí lana, nebo jim umožnili vstup jedním vchodem. To se ale po krátkém čase ve spolupráci s Policií zlepšilo. Policie pravidelně vysílala na zimní stadiony své zástupce, kteří průběžně instruovali pořadatele o možných bezpečnostních rizicích a preventivních řešeních.⁸² Ačkoli je spolupráce s kluby na dobré úrovni (což vzhledem k počtu konfliktních utkání není tak složité), stále se tu vyskytuje problém s bezpečnostními službami. Jejich kontrolní činnost není dostatečná. Často umožní fanoušků pronést pyrotechniku nebo dokonce zbraně. Navíc bylo zjištěno, že mnoho takových členů bezpečnostních firem jsou také radikálními fanoušky a proto tolerují nedovolené prostředky a chování návštěvníků, aby jim totéž bylo dovoleno při návštěvě jiného města.⁸³ Příznivci klubů přijíždějí na zápasy ze dvou hlavních důvodů. Chtějí se předvést jako výborní fanoušci, což znamená v tomto případě mnoho pyrotechniky, vlajek a nástrojů. V druhém případě očekávají přímý fyzický kontakt se soupeřem. V mnoha případech si takové boje domlouvají a přemísťují se na vzdálenější místa. Zasahovat proti může Policie velice těžko. Naštěstí doposud nemají podobné střety mnoho účastníků a jejich cílem je konfrontovat se mezi sebou, nikoli napadat obyvatele obcí, nebo ničit majetek.⁸⁴ Ovšem neustále se zvyšující zájem o tento druh zábavy je nutné brát na zřetel a mít znalosti k zásahu i proti nim. Proto je součástí pořádkové jednotky Olomouckého kraje i speciálně

⁷⁹ Rowdies je skupina osob (může být i jedna), které se chovají nebezpečně, hrubě, chaoticky obvykle se záměrem otevřeného konfliktu. *The free dictionary* [online] [cit. 20. února 2011]. Dostupné z: <<http://www.thefreedictionary.com/rowdies>>.

⁸⁰ FRANCIŠKA, V. Vedoucí územního odboru Přerov. Územní odbor Přerov. U Výstaviště 18, Přerov. 23. září 2010. Osobní rozhovor.

⁸¹ URBÁNKOVÁ, I. Pouze v jednom případě byl narušen veřejný pořádek. *Policie.cz* [online]. 16. února 2011 [cit. 20. února 2011]. Dostupné z: <<http://www.policie.cz/clanek/policejni-opatreni-hokej.aspx>>.

⁸² SOHR, L. Vedoucí odboru. Odbor pořádkové policie. Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje. Kosmonautů 189/10, Olomouc. 13. února 2011. Osobní rozhovor.

⁸³ SŘÍČIL, J. Ředitel krajského ředitelství Olomouckého kraje. Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje. Kosmonautů 189/10, Olomouc. 13. února 2011. Osobní rozhovor.

⁸⁴ *První liga fans*. [online] [cit. 10. března 2011]. Dostupné z: <<http://prvniligafans.xf.cz/>>.

vycvičená jednotka hasičů, jež by dokázala reagovat na situace vzniklé na hokejových stadionech. K tomuto účelu jsou realizována i cvičení na prostějovském stadionu.

Fotbal

Co se dotýká fotbalu, jediným prvoligovým klubem na území Olomouckého kraje je Sigma Olomouc. Další kluby patří do nižších soutěží a jejich fanouškovská základna není tak velká, aby vůči nim musela být uskutečněna výrazná opatření.

Tradičně konfliktní jsou utkání s příznivci klubu Baník Ostrava. Každoročně se jejich sportovní střet neobejde bez asistence policejního dozoru. Poslední utkání v kraji v rámci fotbalové Gambrinus ligy proběhlo 7. 3. 2011 v Olomouci a i tohle bylo krajským ředitelstvím vyhodnoceno jako rizikové. Bezpečnostní opatření na stadionu zajišťovali pořadatelé zápasu s příslibem pomoci policie u východů. Mezi to nejvýraznější, doporučené policií, patřila možnost zakoupit si vstupenky na stadion pouze v předprodeji s povinností uvést jméno, příjmení a adresu. Tento způsob zajištění byl použit u velkého zápasu poprvé a vyplýval z předchozích zkušeností při utkáních s ostravským klubem, kdy jejich fanoušci zaplnili vchody u pokladen a vznikaly z toho zbytečné konflikty. Možnost koupení vstupenek pouze na občanský průkaz zamezilo návštěvě nejen problémových fanoušků z České republiky, ale i konfliktních občanů z Polska.⁸⁵ Dalším krokem pro snížení pravděpodobnosti střetů bylo pořádání toho utkání v pondělí, pracovní den. Zápas nakonec proběhl bez významných komplikací a fanoušci byli i v ulicích zvládnuti. Opatření navazovala na zkušenosti z let dřívějších. Negativně nejpamátelnější byl střet těchto dvou klubů na jaře 2008. Škody způsobené jen na stadionu byly vyčísleny na milion korun. Od té doby se opatření policistů, ale i pořadatelů zlepšují. Spolupráce mezi těmito dvěma subjekty je na velmi dobré úrovni, policie chválí pozitivní přístup k bezpečnostním opatřením. Pořadatelé si na poslední zápas nechali doporučit prodej vstupenek na občanský průkaz, což se projevilo jako velice pozitivní. Také vybavenost členů bezpečnostních agentur na stadionech jsou na velice dobré úrovni. Vstupující fanoušky důkladně prohledávají a jejich vzezření je často zaměnitelné s příslušníkem útvaru Policie.⁸⁶ Pro Policii je zajištění pořádku nejtěžší vzhledem k jejich příjezdu a odjezdu. Průchod městem na stadion už neponechávají náhodě, celé ulice jsou vyklizeny, uzavřeny hlídkujícími policisty a největší množství fanoušků směřováno vytýčeným směrem. Složitější je zajistit, aby se během cesty neodchýlili radikální fanoušci z trasy a nesnažili se vyprovokovat konflikt třeba v úplně jiném městě. Taková situace nemá optimální řešení. V hromadných dopravních prostředcích jsou fanoušci vždy doprovázeni hlídkami, ale ti by nemohli zabránit případnému konfliktu na jiném místě. Je nutné s takovou možností počítat a být v kontaktu s přilehlými obcemi.

⁸⁵ DOČKAL, J. Lístky na Baník jsou v Olomouci jen na jméno. Fanoušky to naštvalo. *iDNES.cz* [online]. 5. března 2011 [cit. 20. února 2011]. Dostupné z: <http://fotbal.idnes.cz/listky-na-banik-jsou-v-olomouci-jen-na-jmeno-fanousky-to-nastvalo-pyg-/fotbal.asp?c=A110305_100133_fotbal_ten>.

⁸⁶ SOHR, L. Vedoucí odboru. Odbor pořádkové policie. Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje. Kosmonautů 189/10, Olomouc. 13. února 2011. Osobní rozhovor.

Potenciál konfliktních utkání mají dále zápasy Sigma Olomouc – Sparta Praha, Sigma Olomouc – Slavie Praha, méně už Sigma Olomouc – Bohemians 1905. V případě, že by se na území kraje konal zápas mezi účastí polského celku, byl by vyhodnocen jako vysoce rizikový. Polští fanoušci jsou totiž jedni z nejobávanějších v Evropě. Ale do současné doby žádné z takových utkání neproběhlo.

Závěr

Doporučovat nová opatření k zajišťování veřejného pořádku při různě konaných příležitostech není jednoduché. Pozorovatelé z řad širší veřejnosti mohou situaci hodnotit až zpětně a to je vždy snadné najít velkých chyb. Jednou byla opatření nepřiměřená a zbytečně nákladná, podruhé nedostačovala. Základ problémů bychom asi mohli hledat v nedostatku informací, ale to jen částečně můžeme přičítat k vině Policii nebo obcím. Protože ačkoli jsou velká shromáždění organizována předem, typické také je, že lidé v něm jednájí často impulzivně a neočekávatelně. Monitorovat situaci předem, připravovat terén na průchod, zajistit si příznivé prostředí pro ochranu veřejného pořádku se snad stalo po špatných zkušenostech z minulosti samozřejmostí. Pozitivně se začala vnímat spolupráce se soukromými subjekty, které mohou města nebo policejní útvary považovat za spojence. Osvědčilo se důkladně informovat obyvatele, komunikovat s médii a průběžně jim podávat zprávy i při samotné akci. K tomuto se začala využívat přítomnost tiskové mluvčí přímo na místě. Je však otázkou, co se může stát příště. Cvičení probíhají, poslední fotbalová utkání a extremistická shromáždění ukázala, že dosavadní opatření jsou vyřešena dostatečně. Ale tohle nelze říci nikdy absolutně. Účastníci takových shromáždění přinášejí nové způsoby boje proti veřejnému řádu a Policie, města, soukromé osoby se z nich mohou pouze učit do budoucna. Monitoring samozřejmě pomůže, údaje od spojenců také, ale asi nejvhodnějším opatřením by bylo začít zcela od počátku. Výchovou, vzděláváním, předáváním hlubokých a nepřekroucených hodnot demokracie. Dosáhnout působením všech prvků společnosti toho, že konflikty jedinců nebudou nikde žádoucí a nebude jim k tomu poskytováno žádným způsobem vhodné prostředí.

Příloha

Porovnání vybraných ukazatelů v Olomouckém kraji v roce 2009 s celorepublikovým průměrem

*Selected indicators on the Olomoucký Region in comparison
with the Czech Republic average: 2009*

